

De egritudinibus

bdelium mechiu dactili passile pingues penidy. et alia lenientia q̄ leniedo ventre minorant yrinā. Et caro ericy trieni confert puero qui mingit in lecto et renes leporis exiccari et cerebruū ei? et enula cū qs assuete vti? ea et excu- sabif a freq̄nti mictura et oleū de been iunctū est vltimuz et thus est cōueniēs mirabo. ciperū coriādrū gallia myrra et alia pōtica et pprie si p̄mittant eis aliq̄ lubrica vt supra in disurria vcm̄ est. Et oz vt añ itroitus lecti cōmoueat se ad mingēdū et imaginet in lecto suo esse aliq̄ sanctū et in camera in q̄ sit oratoriuū aliq̄. nā cū talis imaginatio remaneat in sōno retinebit fortassis yrina. et si vberet tūc timēdo retinebit. Et de medicis p̄positis sunt q̄ ex p̄dictis cōponūt et q̄ sequunt. ¶ Cōfectio medicamis ad mltitudinem yrine pueniēs. R. castorei mirre albasce copularum glandiū piretri. añ. pres eq̄les fiant ex illis pillule cuz aq̄ mirre hūide de qb̄ sumat ad mansione. 3. i. ¶ Clistere ad illud bonū et fortat renes. R. succū albasce decoctuz donec ipsifet et vitellis oni. et adipē renū capraz colant et referuent oia illa eq̄liter aggregēt et assumat de lacte recēter mulso et butyri et adipis gibbi camelli et olei albasce alchāna pres eq̄les. dosis sillis p̄me. et quaslanf iuicē. et fiat ex eis clistere. ¶ Cōfectio cuz vino iuuatiua ei? q̄ mingit pap̄ et freq̄nter i modū distillatiōis. R. vniuscuiusq̄ miroba. añ. 3. x. glādiū ifusaz in aceto die ac nocte torefacto. rā sandarache cipi. thur. mas. enule sicce storacis sicce co. ral. oīuz. añ. 3. v. myrre 3. iij. Cōficiāf cū melle. dosis. 3. 5. cum vino. ¶ Aliud exptū. R. glādiū thuris myrre. ana ptes eq̄les decoq̄nt oia in vino q̄tatis. 3. i. collent et ponant cū. 3. i. olei et denf et p̄ferāt. Troscifi p̄fecti ex massa i qua posita est v̄tus fumi colūbini cū aq̄ fra. sunt. n. vltimi. Et clistere cū medicis retinentib? yrinā et inieccio eaz q̄s supra dixim? Aliud serapiōis sumant glādes. et ifundant in aceto die et nocte. deide friganf in patella. et terant et sumant ex eis. 3. x. miroba. emblico. et bellerico. torefacto. añ. 3. viij. croci thuris. añ. 3. viij. grano. mirri. 3. x. terāt tur et cribellent et denf ex eis. 3. iij. in aq̄ i qua submergit ferrū ignitū. Remediū ad mictū in lecto vbi phiberi nō possit. R. vesicaz et imitte in ea oleū et dimitte per horā vt madesiat eo hū. deide imitte virgā in ea. euacuato oleo et pap̄ dimisso i ea. ei liga eam ad caput virge et anchas. et doz miat cum ea. si enim minget nō minget in lecto. sed in ea et remanebit in lecto.

¶ Incipit Sūma tertia quarte particule. sectiōis p̄me cōtinens capitula specia lia. xxi.

Princeps medicorum

Rali. ingt. q̄ multis. n. exntib? dogmatibus nālib? Et pp generatōez et corruptio nem aialius sanitates et egritudies. et cura i ea solū vniū nutrit id Erisistrato et viris h̄mōi. i. alie? grā oia facere nām. et ianiter nihil. Et qz illud cui? grā. oia fecit nā hō esse dignoscit. q̄ cum sit periculo nāe resoloni supposit? nō stet semp. s. de ficit in termino ei nāliter p̄stituto et plimū ifra abbreviato p̄uidit ne deficiēte eo. et sic oia inaniter egerit. vt semp permaneret in vita q̄ vel q̄diū disponit diuina sapiētia quomō. Et p̄ inde in corpore hoīs vltra nutritiua mēbra ad cōseruationē. sic p̄finiti ex esse ipsi? sunt necessaria p̄creant alia eis q̄ virtutes iposuit desideratiuas cuz delectatione grandi qua iclinaret et puocaret hō plurimū ad coitum et effectiuas ad sui filis generationē. per qd̄ successiue pduret in vita. qd̄ ex se ipso semp nō valuit p̄manere. qd̄ Auer. et Ar. voluit cū dixit. Oia. n. illud appetūt. et pp illud esse agunt. Et qz ḡnatio hoīs fit imisso spermate i matricem velut semē plantaz in terrā. et aliq̄ p̄creant membra q̄ ad spermatis ḡnationē et faciūt et in maribus. et feis

testes. s. et seminaris vasa et in seminātib? marib? ad emittēdum virgā et ad receptionem ipsius ex quoq̄ emissum est. s. matricē in femis tāq̄ locū p̄p̄riū cōseruatiōis ne pereat. Et in quo sitā facit actionē nec nō generatiōi longius p̄uidendo in eis vbera p̄creant cōtiguata matrici p̄ q̄sdā intermedias venas per q̄s sanguinē ad matricē imissuz tpe cōceptionis post partū reassumerēt vbera ipsa retrahēte nā. vt sua v̄tute cōuersus in lac valeat nutrimētū ydoneum prestare fetui donec mandare dura possit. Sublimis itaq̄ deus in marib? et femis creauit testiculos generatiōnis p̄ncipalia instrumēta. in marib? manifestos pendētes in bursa. in femis vero occultos in duob? matricis cornibus collocatos ex carne glandosa alba iter membra p̄ncipalia nūeratos ad generandū sperma. qd̄ ḡnatiōis existit p̄ncipiū effectiuum ex mare. et mālē ex femina ex humiditate delata ad eos in venis. que est quasi supfluitas quartū cibi in corpore toto. Et est sanguis magis digestus et magis subtilis quem alterant propria complexionē et conuertunt in albedinem et similitudinem suam. ad quod adiuuat commotio acereitatis in ipso per spiritum et formantem ipm sic mamille sanguinem venientes ad eas ex venis. et que admodū ecōtra. epar chilū albū ad se tractū cōuertit in rubedinē sanguis. vis. n. agētis est assimilare sibi patiens. Creauit quoq̄ duos pp cam dictā supra in renibus et rotundos. vt eēt salui et nocumēto. et a siphac maiorē p̄cedūt duo meatus vocati didimi veniētes ad testiculos quos cōprehēdunt et aperiuūt. vt duo folliculi intra buras cū meatib? illis. venit quoq̄ ad duos testes de venis pulsantib? et geris plurimū ramificatis ex vena pulsantili et vena geta que illaz sunt radices ramificatiōe plurimorum. et inuolutionē cū anfractib? multis deferentibus humiditate illam sanguineā que est mā spermatis in qua inuoluit sunt in tra testes ex qbus infundit in testes. et ibi fit sperma p̄pletū. Etia ibi ḡnant duo foramina que ad virgā vadūt. cui? eūo fit. cū illa replentur v̄tostate grossa. et vena arterie ei? sanguinē et spiritū. et calorē. Cum enī virt? imaginatiua imaginat coitū ex se p̄ncipalr. vel ex sensibili a nāli appetēte cōmota cuz sit vna de v̄tutib? superiorib? p̄cipit cupiscibili q̄ ē i corde. vt mittat spūs et colorē ad genitalia mēbra. et calor illi fortiter veniens dissonuit hūiditates p̄tetas i venis et arterijs i motu. quo erigit virgā ad inieccionē semis in matricis concauū. alr enī nō possit imitti. sic. B. declarat. Et tūc nō gescit ab ex timatiōe sua virgā q̄diū vasa spermatis tēsa fuerit. que qd̄ i eis ē expellere appetūt. siue sit sp̄ma multū. siue acutus ad qd̄ adiuuat caput virge cuz fricatu fuerit. q̄re a vasis illis trahit et effundit sperma. et ex ea mittit in matricē. Et in coitu nāli cui obuiat matricē cū orificio suo aperto. et trahit illud desiderās sua p̄p̄ria v̄tute valde. Et ex testiculis suis p̄delectiōe et p̄cedit sperma qd̄ ḡnat in eis ad matricis cōcauū. cum ergo cōcurrunt ambo et oia sibi inuicem p̄miscēt tēperant. ḡnatio p̄cedit. Vasa vō spermatis dicta sunt. velut duo meat? p̄cedētes ab vnoquoq̄ quo nō ḡnati ab eis. sed cōtiguū eis apud ipa oua. sen testes dilatati manifesta dilatatiōe. deide cum p̄cedāt ad virgā stringunt cōstritiōe lacertoz generatoroz sup ea et in mulierib? ramificant itez apud statū suū. Et in p̄cessu sunt ascēdētes versus iguā post p̄p̄riū. deide descēdētes vsq̄ ad collū vesice sub meatu v̄ge. vt et qd̄ est iter ipa digō spermatis p̄pleat. donec redeat ad meatū. et expellatur in virgā donec oz ipm pfici illo tpe breui cū coit? celebrat. Virga vō ē mēbz viri tale generatū et istuz ex carne ligamēti orta. ex carne pectinis plime cōcauitatis et venis. et neruis ortis a spōdilibus caude. et sunt ligamētales nō puati sensu submersi in ea. Et nerui cū qbus erigit sūt

aly scdm. S. a nervis cu qb mollificat ex qb cu carne co
ficiu lacerti ppri ipsi virge. Ca. S. i lib. de anothomia di
xit. In vga quoq sunt meat tres: meat vrine: meat sper
matis: et meat huiusmodi q egredit cu aliq tangit muliere.
Et scias q virge aduenit virt erectiois a corde et deside
ratiua ipsius a quo puenit ei spūs p arterias: et aduenit sen
sus a cerebro et nuca p nervos: et ab epe p venas sāguis: et
ventositas grossa et vetosus spūs. Ex qb p anothomia col
lectis circa medicinas tā neccitas egritudinū mēbroz gñā
tionis in marib ponēdas p ordinē e considerare. pmo dispō
nes testicloz tā q pncipaliū iter ea. scdo ductuū cānaliū
seu didimoz a siphac a quo pcedūt. tertio oxei seu burse i
q pnter. q̄rto vasoz spermatis. q̄nto vgeyt istrahū. Et qz
ex talib egritudinib enumerādis mēbroz taliū ledunt
actus vni cois talib neccarius gñatiōi. f. coit lesionū ipsi
oz subiūgere medicias q̄s scire nequim nisi ipz pnoscam
actu fm. S. Et qz talis act fit cu erectōe vge. id oz de no
cumēto ipsi act et medicis ipsi tractāctes sil pgrere cāz
erectōis et coit vt p eas sitis nocumētū et cās ipaz medi
cinas valeam vnicuiq̄ distincte subiūgere ppas. Et s̄z
hoc bec tertia sūma q̄rte pncule sectiois pme continebit
capitula specialia. xxi.

- Capitulum primū ē de mala complexione testium.
- Capitulum. ii. de mala cōplexiōe ipsoz: et de magnitudine et paruitate eoz et malo situ et eleuatione ipsoz.
- Capitulum. iii. de eleuatiōe testiu et de vlcere ipsoz.
- Capitulum. iiii. de apatib et qz oēs ledūt eoz ppam actionē q̄ ē generare sperma necnō et dolore iuducunt.
- Capitulum. v. de spmate et nocumētis acciditib i gñatiōe ipsi.
- Capitulum. vi. de dolore testiculozum.
- Capitulum. vii. de egritudinib didimoz ex qb plimū pti gens dilatatio et ruptura de qua in gnta sūma dicem.
- Capitulum. viii. de mollificatione oxei.
- Capitulum. ix. de varicib et duritie oxei.
- Capitulum. x. de gomozia.
- Capitulum. xi. de pollutione.
- Capitulum. xii. de pruritu et dolore virge.
- Capitulum. xiii. de prauitate ei et magnificatiōe ipsius.
- Capitulum. xiiii. apatib virge et corosione ei.
- Capitulum. xv. de apostematibus et medicinis eozum.
- Capitulum. xvi. de coitu nāli et pter nām et signis eius.
- Capitulum. xvii. de erectione virge et nocumēto ipsius et diminutione eius et multitudine.
- Capitulum. xviii. de nocumētis et iuuamentis proueniētib ex coitu.
- Capitulum. xix. de regimie eius que ledit dimissio coit.
- Capitulum. xx. de regimie eius que ledit supfluis coit.
- Capitulum. xxi. de his que delectationē faciunt in mari bus et feminis in coitu. de qb p ordinē ex eq̄mur: nomē dñi iuocando qui sit bñdictus in secula Amen.

Capitulum primū de mala complexione testium.
Ala complexio testiu iuestigāda est sollicitate vt sa
m nctur. generatione. n. circa quā exequenda sit na
tura igeniata est studiosius ledit: cu in essentia vir
tutis que est ipsius initiu maxime inferat lesionez ac pro
creationis spermatis siue naturalis siue preter naturā sic
ipuz reddendo: sicut hyp. dixit in affo. generationi ineptū
cuius p̄cipū est et esse pot ois generis: sed frigidū plurimū
et sicca pura vel imputa: et est plurimū preter naturā et sub
stantiam spongiosā ipsoz humiditatem et materiam
colligentē ad quā societas eoz ad membra supfluitatus
adiunat et situs eoz: cuiusq̄ iuestigatio est ex causis et si
gnis. Et cā eius est aut interior aut exterior. Interior autē
est ppria et nālis lapsus eius adeo vltimar vt noceat actū
generatiue ppriū virtutis in aiali aut humor et cib et pot
et ea que acciditales est: et est pter nāz. aut ē ex coitate ad su

periora vt epar cerebzū et cor. Exterior vero vt est aer aq̄
et cōsilia. C Signa pplexionis testiu generationis nocine
si nālis sit et a pncipio generatōis pueniēs sunt signa gene
rationis eoz siue egroz inatura cōsimilis que. S. ponit: s̄z
in q̄sto tñ differētia ab illis que sunt vltimata seu magna
excedentia sicut cui sunt cōplexio nāliter lapsa q̄dū la
p̄la fuerit q̄ stet cu nā actōni non nocet sensibiliter. Cum
vero modū excefferit vt vltimetur ledit manifeste actū p
prie vtutis que admodū ea que pter naturā: sicut. S. dixit
Et p̄inde signa vtriusq̄ erunt similia specie a signis nāli
ter lapsē in q̄sto differētia et itra se vt infra dicitur. Cū er
go vene que in oxeo et virga sunt fuerit valde late eminen
tes et manifeste et raritas cutis eoz multa et pili et pectinis
multi et spissi fuerint in eis anchis et cossis appetens et mul
tum desiderium coitus et velocis coitus consecutionis in
emissione spermatis: ipsumq̄ sperma albū fuerit ad citri
muz vel fuscum tendēs rectificato regimie cōplexionē ipo
rum cognosces naturaliter calidam vltra q̄ generationi
expediat. Si vero illis contrarium frigidaz indicabis. Si
autēz in predictis membris sentiat asperitatē in tactu et in
pilis crispitudine nō pp formā poroz. et i spmate paucita
te et siccitate: dicas pplexionē esse sicca eoz. Si vo tria vt sp
ma mltū hūidū et phylotuz hūida erit p̄plo. Et ois coit si
gnū itēperatiē sumit ab effectu. qz spma dimissum ab eis
generatū oio erit. vt hyp. dixit. Et signa pplexionis cōmixte
ex p̄mixtiōe p̄dictoz signoz colligi hnt. Signa vo p̄plo
nis pter nām ipozū sūt filia signa nālis pplexionis q̄ p̄ nō
fuerit iuēta nec pcepta. Et q̄nq̄z si cū dolore q̄nq̄z cū pu
ritu: q̄nq̄z cūz mollicie et puo sensu que i nāli nō sentiunt.
Cura ei ē cura male pplexiois i alyz mēbris deā et ppe in
renib epe et vesica. Et si qdē fuerit nālis ē curabilis. Ingt
eni. S. Alterare. n. vtiq̄z alicubi et trāsmutare possibiles su
m et vtere semp i meli malas p̄stitutiōes corpis: sic ē cu
rabil: s̄z difficil. qd. n. nāle ē sp: ē aut scdm plimū: vt Auic.
dicit. Si vo sit acciditales et noua facilis. Si vero habituata
difficilis. Ingt. S. mala pplexio si p̄fecte mēbro dñef dur
re sanat. Et si fuerit sine pruritu cura infra dicit. et si cū pu
ritu: cura erit cura pruritus virge.

Capitulum. ii. de mala complexione et magnitudine et par
uitate eoz et malo situ et eleuatiōe ipozū.
Magnitudo testiu nota ē. Siet. n. aut pter nāz p mo
m dū apatis vel elephantie. de qb infra dicit. Aut est
nālis scdm semitā augmēti. et ē ipinguatōis sicut
mamillis ptingit. Et signa distinctina sunt manifesta q̄ lz
nō sit egritudo: tñ ei cura debet. qz iter egritudines noiat
vt ait Abo. q̄ ad particulā decoratiōis et ornationis p̄tinet:
hic grā ordinis seruādi locata: sic ē mamillarū cura ē. n.
simul i vtriusq̄: et infra tps nālis augmēti possibilis como
de. Et ē tres res. p̄ma debilitat nutritiua vtutē: vtaugmē
tatiue nō ministret māz. scda ptes corū coadunat: coartat
et p̄stringit: vt extēsiōez nō suscipiāt et augmētū: s̄z diminiō
nē. tertia subtrahit māz augmēti et ipinguatōis. p̄ma et
scda cōplēt cū fridis et stipricis: qb curant mamille vgi
nū stātes. vt nō cadāt: sic ē cerotū ex iusgamo albo: epihi
mo: et cera. Et emplastrū de herba cicute cū sito seie suppo
sitū. quod mamillarū in puellis: et testiu i pueris ē cōe. vel
fractura plūbi fracti adiuicē cū aq̄ coriādri hūidi vel cō
fricati cotis et lapidis molēdini. Et de appropriatis contē
peratib illos et vga: ē iunctio olei sambucini. C Tertia
res cōplet cū subtractiōe cibi. sic. n. fm. S. augmētū sine
fluēte et applicato cibo nō potēs ē fieri. ita eo abstracto et
diminutio et eq̄litas. Et deide cū applicatiōe resoluētū su
pra et circa testes: vt nutritiū cib tract ad eos non p̄ma
neat: sed resoluat. resoluētia tñ nota sunt ex dictis et dicē
dis ppe i cura egritudinū iuncturaz. Post tps vo augmē
ti ē impossibilis nisi p modū ipinguatōis existat. de cui me

De egritudinibus

dicina infra in decoratōe diceſſed remedio eget quo tol-
leret et meli^o deferat et absq; impedimēto mor^o. Paritas
vo eoz ex rrys causis exiſit magnitudini. aut. n. est nālis
aut pter nāz: et tūc aut ē s; semita ptifis et erbice de gb^o di-
ctū ē et diceſſed. aut ē ex causis exteriorib^o frīs et stipticis cor-
rugātib^o et strigētib^o ipos et suspēforia eoz: qre retrabun-
tur et eleuant ad mirach vētris et iguina et occultant ibidē
et strigūt collū vesice vel vesicā: adeo vt difficultas acci-
dat vrie et distillatio et dolor cū migiſ. Et signa ei^o ex pſen-
tia v^l pcessiōe cāz hñtur. Cura ei^o nō ē necia cū nālis ē. ad
pulchritudinē. n. spectat eoz puitas vt puitas mamillaz:
nisi tāte diminutōis fuerit q actōez ppiā ledat. tūc. n. cu-
ra ē necia que admodū et si pter nāz sūt. Est tñ possibilis in
fra tps nālis augmētū: p^o vero ipossibilis: nisi p modū ipin-
guatōis pcedat: q augmētū nō ē ppe. Impiguarī. n. p^o ma-
credine de q i decoratōe diceſſed nō ē augmētū. Et cura
qdē ē qtuor res. P^oia auferit cāz pter nāz si adsit vt possi-
bile ē: et ex dictis et dicēdis ē nota. Secda dilatāt coartata et
ſetra. Tertia ſfortat virtutē nutritiua et augmētatiua et p-
bet mām. Quarta trahit illas ad ppiū locū. Secda; rē
plet fomētatiōes balnea cala q virtutē mollificatiū et di-
latatiū hñt. vt s; flores mellilori: camomille: fenugreci: al-
tee: et calamēti. Tertia rē plet cala et hūida ex cibis et
potib^o et medicis iteri^o et exteri^o p oēm modū approxima-
tis q̄s supra dixim^o i cura stōi: et i cura ipinguatōis dicem^o.
Quarta res plet pcessiōes de sup: et fricatiōes de sot^o
trahētes inferi^o cū adipe anatis: vel oleo masticino et pice
actōe pdurans. Deide cū mirtino rosaceo: et de citonyis vt
tract^o cibi remaneat in eis et non resoluat.

Capitulu. iij. de vlcētib^o testiu^o et eleuatōe ipsoz.

Ed sciendū q eleuatōis et cōtractiōis testiu^o ad su-
piora pter dicta ē alia cā. s. vritus debilitas. Et est
ex signis mortis in acutis egritudinib^o: put hypo-
dixit pnosticoz scdo. Ulcera testiu^o s; multe putredinis.
trahit. n. multā mām pp dolorē a mēbris supfluitatū eis
vicinis vltra illā quā p debilitate illoz gliauit et iſluit a su-
pemis quā pp infumū sitū recipiūt et pp raritatē colligūt.
ac pp eoz pſonē calaz et hūidā et coartationē in loco ocel-
to puato aere. qre nō trāspirat corripit et expādit mſitu-
dine sua ad vicinas pres et fiūt vlcera ambulatiua et coroz
sua difficilis curōis: sicut vlcera mēbroz supfluitatū. Et
multotiēs corrodit testicul^o et idiget vt caſtreſ ne corroſio
ābulat. Et multotiēs corroſio i oreo icipit pncipalr et cadit
et icarnat et catur cistis dura adberens testiculo non subri-
li distincta vt pu^o. Et multotiēs pcedit a cisti ad testicu-
lū: et sunt nota. Et curant cura vlcētib^o virge: de qbus infra
dicetur hic et in sectione secunda.

Capl^o. iij. d. apatib^o testicloz et q̄ oēs ledūt eoz ppiā
actionē q̄ ē generare sperma: necnon et dolorē in eo iducit.

Postema q̄q; fit in testiculis q̄q; in oreo: et q̄-
q; in vtrifq; et ois generis eē pōt. Et cā ei^o plimuz
est p modū iſluxionis fiens quā puocat plurimū
cā exterior: vt cōpressio et pūſio et caſus. Et q̄q; ē iterioz
causans dolorē. Et q̄ ē in oreo visu cognoscit et colore et ta-
ctu et ſm in testiculis difficile cognoscit. et ē q̄ oreū ē sub-
tilius tractabili^o et extēſus subtiliat: nō igrossatū. sed cuz
eo est q̄q; febris q̄ ē nobile mēbz arteryis pnuatū cuz
corde. Et si ē in vtroq; ē difficili^o. s; febris difficilior erit
distictiua si calz fuerit et grauedo et dolor fortior. Et q̄q;
deliteſcit apa testiculi. Et cū fuerit calm et magnū pmuta-
tur ad partes pectoris et cordis: epatis vel cerebri pp cōti-
nuitatē cū eis. et ē signū mortis. Cura apatis cali testiu^o
in q̄tuor reb^o cōſiſtit: sicut cura apatū renū. s. in euacuatione
totius: et in euacuatōe ptis: in regimine: et in sedatione acci-
dentiū. Euacuatō aut toti^o faciēda ē eodē mō ſic in apa-
te renū. Euacuatō aut partis cuz particularib^o remedys

applicādis testibus: et repūſiuis et stipticis et resolutiuis et
vtrifq; pūſiuis put tēporib^o ei^o cōgruūt et debent ex ap-
propriatis ipſis testib^o apatis: q̄lia sunt ex repūſiuis sim-
plicib^o approximandis in pncipio sunt oleū roſa. aq̄ roſa.
acerū. mucilago pſily: aqua et succus endiuie: succ^o solatri:
aqua cucurbite: aqua carue humide: proe farine orde: fa-
rine lentiū excoctata: albachēgi: et filia epithimata et
emplaſtrata ſingularia vel pūſta. Et si fuerit calitas ml-
ta et dolor addant p̄dictis semen iuſgami albi: et campho-
re parū. Cūq; pertransierit pncipius manifeſte tūc opoz-
tet vt eis admisceantur resolutiua: vt est ppe farina ſa-
baz: cicerū nigroz: flores camomille: et mellilotū cuz mel-
le vel caricis et bdellio vel berbenā et folia caulis: et vitella
ouozū. Et procedente tēpore addātur p̄dictis ciminiū et
paſſe enucleate pigues cocte et aggregate cū vino et empla-
ſtrent. Cū aut puenit ad ſtatū adminiſtrabis p̄dicta re-
ſoluētia ſimpliciter et per ſe: et emplaſtrabis cū ſtercoze va-
cino cuz pauco aceto et cinere caulis cum vitello oui et ra-
dice cucumeris agreſtis cū vino et fece vini antiq vel mel-
le: lily: yſopi. Et si nō resoluat et matureſ et miniſtrent ma-
turatiua: q̄lia s; folia malua: radix lily albi: radix althee
et mucilago fenugreci. et ſe. lini: cū aſſugia porcia corrupta
et cepe albū dcoctū cū butiro ad fridū. Deide cū fuerit ou-
belatū fiat aptio cū medicis sup oreū applicatis q̄ ap̄edi
bñt vtutē: q̄les ſup^o hñſti. Laue tñ ne occultet vt ſeq̄tur
anū: et ibi aperiat: qm̄ ſeq̄et fiſtula mala. imo cū illd acci-
dit oz vt aſſidueſ pō farie rigi cū aq̄ roſ. v^l myrre: vt pbi
bearibi eructionē: resoluat et exiccet: et mēbz dimittat ino-
citiū. Ex his q̄ exp^o ſū ē vt pmo emplaſtret ex myrta: ba-
lauſtus. roſ. camomilla: et galla decoctis i vino: qm̄ reſol-
uit exiccat et p̄hibet eruptionē. Deide cū emplaſtro dyglo-
deide ſcā ap̄iōe mūdificet v^l exiccet et ſolidet cū me-
dicis ſimplicib^o et p̄poſitis q̄les infra dicem^o. Regine at
oz q̄ ſit ſubtile cū vio rōe cibi et por^o: et ſubtractiōe carniū
et vini: et cū qere: et alyſ p̄ſilib^o. Accētiū correctio ſic dolor
ris faciēduz ē: vt i p̄miſſis ē dcm̄: et ē i p̄po ē dcm̄ caplo et
cōfortatio pncipaliū cū fridis: stipticis et aromatis: vt nō
recipiant ſi mā d̄liteſcat: et ad ipa ſupiora eozū p̄pellat: et
cū trahētib^o ad ipos testes emplaſtis. Et si qdē fuerit fridus
i pncipio ex p̄dictis reſoluētib^o cū stipticis calis aliqd mi-
niſtrabis. vt ē ſaria fabaz cū camomilla: biere: biſantie: et
ſgnāt: paſſule cū nucleis: myrta: et th^o: et filia ſimplicia vel
p̄mixta: deide cū p̄ceſſit ad augmētū cala reſoluētia mio-
rabis et angebis cala: et p̄cedente ad ſtatū multo magis au-
gmentabis calida reſoluentia cum processit: et minorabis
ſtptica que eliges exp̄dictis. In declinatiōe fortiora: q̄
lia ſūt rubea tictoz addita p̄dictis ex olei nardini pap: tin-
cti p virgā. Et si fuerit vētoſuz emplet cū ſaria fabaz: et
mo. oleo nardino et melle. Et initiat aliqd olei d̄ enula: v^l
ſambucini cū muſto in virgā: vel d̄ cherua q̄ ſūt vltima. p^o
tū formatiōe p̄miſſa cū aq̄ dcoctiōis: ſe. apy: rute: ſpice: ani-
ſi: fenugreci: et charui: et aliaz exterminatiū vētoſitatē. Et
cū ē i oreo aptio ſi homo reſoluet eā. Et si qdē fuerit aquo-
ſuz ſilr. Silr pmo cū tētabis ipaz māz aquoſaz reſoluere
et exiccare cuz fomētis ex aq̄ maris v^l ſaiſa: ſeu ſulfurea et
alumioſa. Et ex emplaſtis ex reſoluētib^o et exiccatib^o d̄cis in
cura emozoidaz exiccadarū. Et ſurſur eplatiū cū vio et ſa-
le ē efficac. Si vo puenit ad ſcliroſum: aut qz tale a pnci-
pio fuerit. mollificet: et reſoluat diſtincte v^l p̄mixte vt ſa-
peri^o ē in alyſ dcm̄. Deinde addam^o p̄poſitas medicinas.
Emplaſm reſoluēs apata testicloz: et ē orei calm et ſim.
B. granoz viridiū elixatoz. 3. i. 5. paſſulaz enucleata. 3. v.
cimini. 3. i. caul. 3. 5. glutinis pini. 3. iij. Cōficiant cū melle:
et eplāſtranē. Emplaſtz aliō ſr̄z et vētoſū. B. ciceris ni.
ſtaſiſagrie: añ. 3. i. cineris ſcorpionis p̄re. 5. Cōficiant cū mel-
le: et eplāſtrent. et adde elei ſambucini cū mirtino: et cū nar

dino: et inuanciantur in virga. C. Emplm efficax ad resoluē dū sclerotizatū. R. ficuū: adipis anatis: añ. 3. i. folioꝝ oliua rū: et cipiss: añ. pres eq̄les aggregēt cū vio et butiro vaccio et isopo. C. Cerotū nr̄z ex dyapete ē solēne cerotū ad apā ta cū vlcērib. R. scoriā argēti dcoq̄t cū olo ros. dōec fiat sic sp̄sītudo. diū addat cef et gūmi pini: et r̄pōaf. Albo. fiat emplastruz ex ruta et folijs lauri supra apostema testiculo rum: vel cum alterius aliud conficiatur.

Ca. v. d. sp̄mate: et nocumētis accētib⁹ in gñatōe ip̄ius. Per matis q̄tuor sc̄cāe. mālis: forma: efficiēs: et fi nal: Māl ē vt iā dcm ē hūozal hūiditas: seu sāgui nea delata p v̄eas ad testes ex corpe toto. qz ex oi mēbro p resudatōis mōz: et ex pncipalib⁹ ppe. et ex cerebro plimū s̄z hy. nō p̄uersa ad huc: s̄z apta p̄uertī. Est. n. sup̄flui tas q̄titatia digōis q̄rte m̄te aeritat: et pauce terrestrei tatis: q̄ fit cū d̄sp̄it i mēbris resudatio d̄v̄eis terria digō ne iā p̄pleta i eis: et digesto sāguie et subtilato: et recipit al teratōes i ip̄is mēbris: et fit p̄p̄iqu⁹ alteratōi et assilatōi mē broꝝ sp̄matoꝝ. qz iā iūct⁹ ē ip̄is et act⁹ nutriētēs v̄eas et ar terias: et reliq̄ mēbra dura cū cadēt cibo alteratōe n̄ iterue niētē m̄tra: s̄z sola assilatōe succedēte digō erit p̄fecta: et d̄ suani illi: et p̄pe q̄ v̄nit⁹ ē pncipalib⁹ mēbris ps sepā q̄dā et mittit p v̄eas ad testes: vt ibi sp̄matis nāz assumat. Cā fo: mal: seu forma ei⁹ duplex ē. s̄. sbal et accētal. sbal ē geo ninū ēē. i. gñatōes: et h̄ p sp̄s gignitiū receptū i sp̄uoso ei⁹ h̄ite potētia triū v̄tutūz v̄nitat⁹ i ip̄o q̄s d̄fert ad testes a triplici pncipio: et sp̄s triplex ab eo p̄cedēs v̄nit⁹ i sp̄u ip̄o q̄ recipit alteratōes i testib⁹: et p̄p̄ōes aptā ad exercēdū act⁹ gñatie v̄tut⁹: q̄ i cēnro s̄t p̄ores alterādī. s̄. i. iformādī: quos nō ex mā didic̄: s̄z circa māz pncipalr̄ oñdit gñando ex ea triplex mēbz: i quo qd v̄tutu d̄ v̄tutib⁹ erit i ip̄u gignitiū et i eo disgregat discernit et appropat fm̄ exigētia v̄tutis cu iusq̄ iberētis illi. cui⁹ apd̄ medicū: basia: fōs: et pncipiū d̄. Accētalis ē albedo quā recipit v̄tute p̄plonis elemētāris ip̄oz testū. Efficiēs ē vt gñatia cū p̄plone testū q̄ duplex ē. vna imutatoria: et alia iformatīa. Immutatīa ē vna q̄ ex b̄uozib⁹ corpiū sp̄ma gñat i corpiū gñantib⁹ masculos. s̄. et feias. p̄mū d̄ q̄ p̄m⁹ fm̄o p̄pōit. Alia q̄ v̄tutes diuertit q̄ s̄ i sp̄mate: et p̄miscet tēpando s̄z q̄ v̄nicūq̄z p̄uertit mēbro d̄as p̄ti p̄uertēde i neruū p̄plonē neruo p̄pā et p̄ti p̄uertēd in arterias p̄plonē p̄pā arterijs. et sic d̄ alijs. et illd̄ s̄o post q̄ sp̄mata v̄traq̄z p̄cepta fuerit in m̄rice et p̄mixta s̄t i ea. Informatīa ē q̄ p̄cepto sui creatoris v̄nūq̄q̄z mēbz: ifoz: mar s̄z diuīsōes p̄ueniētēs illi. Finalis ē ad s̄uādā sp̄m p̄ id̄iuidū gñatōes p̄cedētē ex p̄mixtiōe duoz p̄m̄inū re ceptoz s̄t in matricis p̄cauo sc̄p̄a p̄tēpantiū: masculini se b̄ntis vt pncipiū i trisecū effectiū i gñatōe vt sit calin di gestū et sp̄sū velud grādo et feminini se b̄ntis vt m̄ale p̄nc ipiū cū sit fr̄m idigestū et aquosus ad modū sanguis men strui. et p̄inde debile et passiuū s̄z p̄p̄ortōz mixtiōis coagu li et lactē i gñatōe casei. Coagulū. n. cū calz sit digestū et sp̄s s̄z suav̄tute i triseca agit i lac fr̄m idigestū et aquosū et coa gulādo p̄uertit i caseū vt supra in mamillis ē dcm. Et quē admodū coagulū nō igredit in sbaz et corpeitate casei sed v̄tualr̄ t̄m. Et carpētari⁹ agēs i lignū effiē sc̄ānū: ita q̄ nō i gredit sbal: s̄z corpaliter ē distict⁹ ab eo: eodēq̄z mō sp̄ma virile sbaliter et corpaliter in embriōis sbaz nullaten⁹ itrat. S̄z in gñatiōe embriōis ē sic actor et gubernator i nauī q̄ in nauis sbaz nullaten⁹ corpaliter et m̄aliter itrat: s̄z ligna et māz i sc̄ipo nō h̄ūt s̄z ab extrisec⁹ p̄curant: nec i se p̄cu ratua p̄uertit in corpeitate et sbaz nauis. qm̄ s̄t in ea p̄ten tus nisi existēs de sbā ei⁹ efficit et gubernat. v̄nūq̄q̄z aut̄ exercere facit p̄plo ei⁹ cala et hūida. Lib⁹ et pot⁹ et calz et hu mid⁹ m̄ltiplicās sanguinē cū silib⁹ circūstārys: et ei⁹ s̄riuz facit decrefcere cui⁹ nāz et p̄petatē suat. Et cū fuerit p̄se ctū suis p̄narratis cās gñabit q̄le ip̄m ē. i. a quo p̄cedit cui m̄ p̄ posse assilare masculinū actiue: femininū v̄o disposi

tiue nisi aliō d̄dicat: qz cōstellatio et imaginatio q̄ i gñatōe h̄nt ip̄ressiōe s̄z extrisec⁹ pncipū effectiū: et m̄ricis idispō receptātis. S̄ivo ip̄fessionē in se h̄eat aliqua p̄dicta: cap oiuz vel pl̄riū seu a corpe toto a quo p̄cedit v̄l rōe etatis: ga p̄cedit a decrepito vel ifante. Ingt. n. h. Infantes nō emittūt semē fecudū decrepiti v̄o male fecudū emittūt. l̄pp̄ rōne regimis. qz p̄cessit ab ebzio et patiēte nauiseatiūā facietatē: l̄ ab eo ḡ m̄liū coimit l̄ rōe p̄aue dispōnis. qz ab egro et h̄ite mēbra debilitata qd̄ raro gñat marie si pnci palia fuerit. vel rōe iēptitudis vie et iftri qz ab h̄ite v̄gā lō gā. nā plōgato spatio mor⁹ ei⁹ ad m̄rice venit ad cā calo re ei⁹ iā fracto et sp̄u exalato: q̄ nō gñat sic hy. dixit. Et si l̄r si nimis breuē h̄uerit. Ingt. n. h. et n. hoc. s̄. sp̄ma tpe nullo oz p̄manere extra p̄pā organa si debeat suā custodire v̄ru tē. s̄z aut in p̄ticulis ēē viri vel in p̄ticulis femine copulari q̄re ad m̄ricis p̄cauū nō p̄t p̄uenire: s̄z alterat⁹ et corrūp̄t pus. a tpe v̄o qz p̄p̄ v̄l lōgo tpe fuerit retētū fuit ip̄fectū vel nāz veneni assumpsit. vel a mā. qz a cibo p̄cessit p̄plo naliter vel a p̄petate gñatōi s̄rio. Dec s̄t p̄missa vt eis sci tis q̄ nā itēta euenire s̄t possibilīa dignoscantur et meliori mō possibilī fugatōe fugent et corrigā. Quaten⁹ gñatio si at vsq̄ ad sterilitatis capitulū postponatur.

Capitulū. vi. de dolore testium. Dolor testiculoz ē ex malitia p̄positiōis diuerse et vniuscuiusq̄ simplicis vel p̄mixte pure v̄l cū mā plurimū. et q̄nq̄z v̄tosa ex solone cōtinuitatis vel v̄traq̄z ex apate ē: sic in s̄oda diximus et alijs mēbris. Et cā ei⁹ ē aut iterior aut exterior. Interior ē hūozalis. Exterior est aeris qualitas: p̄cussio: casus et comp̄ressio. Et breuiter causa egritudinū p̄dictarū ipsarum. Et signa sunt signa p̄dicta: egritudinuz. Et cura est cura carum.

Capitulū. vii. de egritudinib⁹ didimozū. Egritudine et ruptura didimoz dicef restuam⁹ vsq̄ ad curā ramicis et rupture s̄p̄bac. Capl̄z. viii. de mollificatōe orei. Xeu in aliqb⁹ mollificat et plōgat plōgatōe feda et nociua testib⁹. Facile. n. p̄p̄m̄ cū p̄cutiunt q̄re icurrit dolorē tumorē et apā. Et cā ē hūiditas hūo ralis fra et hūida mollificans texturā vilozū eius. Cū ergo ponderant testes sua grauedine tēdūt deorsuz et trabunt oreū iferius et plongatur. et est nota.

Capitulū. ix. de varicibus et duritie orei. Ora ei⁹ ē duplex: leuis et p̄ma. alia ē fortis et vltia. Leuis qd̄ ē cū inf̄antib⁹ et stipticis: et emplatis et s̄p̄tis: et obmittunt tactus et fricatio mor⁹ ip̄soꝝ et coit⁹ fortis. Et vltia ē vt si p̄ma nō sufficiat sc̄idaf deīn sua tur. Cauēdū aut̄ ne ex neruis venis et arterijs testū aliqd̄ abscedat. Et p̄inde tūti⁹ ē vt suat pus sup̄i eleuatis cū i clusiōe illoꝝ i eo qd̄ remāet i eo tāq̄z v̄tile s̄feruādū. Deīn qd̄ extra futurā remāsit vt sup̄flūū icidat. deīn p̄solidatio fiat. De oreo varicib⁹ ifra dicef caplo de ramice. et d̄ duri tie fiat put supra deīn ē d̄ apate duro testū: quoz ē bursa.

Capitulū. x. de gonozea. Gonozea fm̄. h. nomen grecū p̄positū ex gōno gre ce: latie germie: et rea grece latie fluxus: v̄n gonoz rea grece: latine iuolūtari⁹ flux⁹ cū ē absq̄z veretri erectōe. S̄z exit⁹ sp̄matis m̄lt⁹ duob⁹ modis fit. aut qz in mēbro i quo ē expellitur m̄ltū et volūtariē vt i coitu nālī et pollutōem̄ta. aut qz p̄se exit iuolūtariē cū cōtineri ab eo nō possit vt cōtigit in gonozea. et p̄mi cā est supercrescētia sp̄matis et subtilitas: aut ip̄i acuitas: aut v̄triusq̄z excessus i v̄tute expulsiua ip̄mēs nocumētū: q̄ mouet nā et vt⁹ ex pulsiua vasoz ad expellendū ip̄s frequēti⁹ solito. Et sc̄dī cā existit duplex iterior et exterior. Et iterior duplex ē. aut de sectio p̄ctiue vasoz sp̄matis: q̄ inanitiō fit ip̄i. In t̄m. n. s̄z. h. cūo fm̄ nāz p̄cedēs ab eo qd̄ ē extra nāz d̄r. s̄t et re

De egritudinibus

tentio q̄ semp a fortitudine sunt virtutis pcedetes. a defectio-
ne vero si extra nām mutat. vnaq̄q̄. n. virt^o fm nās
se hīs: opus q̄dēz qd̄ sūū ē pficit. expulsiva eudem: et retē-
tiua retentionē. Cū vero extra nām mutant et debilitent
Driū opāf. defectio. n. retētiue opabif eūdez: et defectio ex
pulsive retētiōne. nō q̄ virt^o expulsiva et retētiua aliqd̄ ibi
opent: lz eūō et retētiō fiat. sic nec cū nālūter pcedūt p̄ten-
tiua vel expulsiva deficit. s; gescit pot^o vbi sua Dria opān-
tur et cōduerfo nā sic ordināte. Et cā defectiois retētiue
ipsoz aut ē cēntialis et in se: et est mollificatio ipsoz vasoz
pp malitiaz p̄lonis fride et hūide coopante ei excessu sp̄-
matis p̄disticto. aut cā ei^o erit ipsoz cōrētiue defectio nō
in se: s; pp vehemētiā exp̄siue lacertoꝝ ipsoz vasoz sper-
matis: cui^o cā ē sp̄asm^o hēs vehemēter lacertos ipsos su-
pra ipsa vasa: q̄re p̄munt: et qd̄ in eis ē sp̄ma p̄tentū exp̄i-
mit et educit sicut in sp̄asmo p̄tingit: et epilēsia in q̄ reten-
tio sit stercoꝝ et vrie et eūō sp̄matis cui^o rei cā ē. nā cū epi-
lēsia sit qdā sp̄asm^o corpi cōtīgēs toti subito vlr quo hūn-
tur nerui et lacerti corpi totū ei: et tū lacerti ani et collive
sicc creati sint ad p̄tinēdū supflua itestinoꝝ et vesice. lacer-
ti vō vasoz sp̄matis ad exp̄mendū qd̄ in eis p̄tētū ē: quēad-
modū lacerti meri in exteriori ei^o tunica situati et vēris et
oīs actio sit p̄tractionē q̄ in sp̄asmo erit necaria: nō est i-
cōueniēs vt illoꝝ retētiō fiat: spermatis vō eūō in epilēsia
vel sp̄asmo vlr. Exterior vō cā coadimās et sic vīssio vel
audīt^o coit^o vlr cogitatio vehemēs i ipso vt desideret coit^o
valde: q̄ moueant ad opationes suas vasa sp̄matis motu
forti et descēdat sp̄ma sic cū mouent inotu debili et mittūt
humorē paucū p se vel ante vrinā: qd̄ in mulierib^o accidit
pp eādeꝝ cām. ¶ Signa p̄mi modi cui^o cā ē sp̄ma sunt qz
egredit^o cū erectioe. S; signa secundi modi cui^o cā est de-
fectio p̄tentiue s; qz egredit absq̄ erectione et inuoluntarie
et cū signis multiplicatōis p̄ter eā cui^o cā ē sp̄asm^o lacerto-
rū vasoz sp̄matis: qm̄ illa ē et cū erectione. S; differt a p̄-
ma: qm̄ lz sit cū erectioe: nō tū sit cū voluptate et sensu vt il-
la: sic nec pollutio ē et hē cū sp̄asmo vlr māifeste: illa vō sine
¶ S; signa e^o cā ē mltitudo sp̄matis s; qm̄ ad expulsio-
nē eius nō sequit^o debilitas et cū multū sit nisi sit corp^o de-
bile. Et signa ei^o cui^o cā ē ips^o tenuitas est exir^o ei^o cū te-
nuitate. et aquositate et signa ei^o cuius causa ē acuitas sper-
matis s; qz sentit^o in egressione mordicatio: et ardor vrie
segtur. et color corpi ad citrinitatē tēdit et significat^o iplas
cāe p̄terite ex cibis et potib^o p̄lone corpi et circūstantis
p̄silib^o. ¶ Cura gonoree q̄ ē flux^o sp̄matis p̄ter nās ē quat-
tuor res. p̄ma mollificationē vasoz tollit et virtutē p̄tenti-
uā p̄fortat. scda itēperantiā sp̄matis adequat. tertia sp̄as-
mū lacertoꝝ soluit. q̄rta accūtia p̄cūntia corrigit. ¶ Pri-
mā rē cōplet siccaꝝ et stipricaz mediciaz simpliciu^o et p̄po-
sitaꝝ callaz resolutiuū ministratio itus et eē s; oēs mōs q̄-
les s; q̄ dicte s; in cura disturie et male p̄lonis testiū frigi-
de et hūide pure et cū mā et cū paralisi. ¶ Scda rē cōplet
vite ordinatio in cibis et potib^o maxie et in alyis reb^o cōsili-
b^o eis vt siquidē supercrescat q̄stitate sp̄ma minorez: cib^o
et pot^o calid^o et hūid^o auferat: nec nō et q̄ hūt a p̄petate sp̄-
ma mltiplicare. frid^o et sicce: vel calid^o et sicce multiplicet
idicet et ille q̄ a p̄petate sp̄ma hz mltiplicare et exiccare.
multiplicatiā sp̄ma vt. S. ait. s; ē mltiplicantia lac p̄ter
agnū castū q̄ mltiplicat lac et minorat sp̄ma. Et ex eis qdā
s; cibi vt cepe dulce: cicera: fabe: et granā pini: et piscis noīa
tus mltioꝝ pedū. Quedā s; medicie vt stine^o et testicli vul-
pis: qdā faciūt illd̄ et sunt cibi et semē lini vt medicie et eru-
ca et alia q̄ ifra in cura diminitōis coit^o dicem^o. Mino-
ratiā et exiccatiā sp̄ma s; Dria multiplicatib^o ipz. vt fra sic-
ca siue sint cibi vt lētes: et acetosa et stiprica vt sumach. siue
medicie vt cale et sicce. vt mēta q̄ Dria sp̄mati a p̄petate
vt agn^o castus: calamētū mōtamū et siluestre: ruta et filēs. si-
ue fride sint et sicce vt semē lactuce: coriādrū: radix et semē

nenufaris cāphora: opif: iusgam^o: solatrū et filēs q̄ a p̄petate
nō tū a cōplone hūt sp̄ma minnere et exiccare. Et in
emarbite ē p̄petas rectificādi gonoreā et yreos auferendū
eā: et i mēta cū Dria sp̄mati a p̄petate vt nenufar. Et si cor-
pus tolleret et regimē nō sufficiat minoretur sanguis a re-
perantia vel supfluitate sua vt puocet vomitus si necessi-
tas vocat. nō aut est cōueniens eūō p̄ solutionē nāc nec p̄
diuretica: cū talis attrahat mām pp p̄pinitatē et vicini-
tate: et exercitez mltū et vigilet eger. Si vero peccet in sub-
tilitate sbe cibe et cibis stipticis et grossis ispiatib^o san. q̄lia
s; q̄ dicta sūt in cura doloris stōi et ardoꝝis vrie: et appo-
rimēt q̄ ipz ispiatib^o hūt p̄fortat a p̄petate vt coriādrū et
mēta: q̄ cū hoc q̄ igrossat cōfortat a p̄petate vasa sp̄matis
Si vō peccet q̄litate acuta stimulatē nās cibe et frīs et hūis
q̄les s; q̄ i cura ardoꝝis et vlcis dci s; s; et vngar doꝝū re-
nes et iquina vsq; ad alchatis ex frīs. sic olo ro. aq̄ coriādrū
hūidi: et solatri: lactū. et portulace: et iaccat sup stratiū firm^o
sup lat^o dextrū: et illis cibe et s; filib^o. ¶ Tertia rē cōplet cura
sp̄asmi sup^o dca. ¶ Quarta rē cōplet q̄ i virtute releuat sicc-
tate corpi extenuationē et ianitōez hūctat: restaurat et re-
plet. vt ē resūptia dicta. Exirū vō nālē sp̄matis q̄diū ad de-
fectionē adduxerit nō oꝝ retinere. Ingt. n. h. sp̄ma diu re-
tētū i corpe efficit venenū. Cū vō ad defectioē et corpi cō-
suptōes adducere icipiat: obtinet et curet cura ei^o que ledit
supfluous coitus d quo dicit^o ifra si dōs anuat q̄ sit bndict^o.
¶ Capitulū. xi. de pollutione.

Pollutio ē exp̄sio sp̄matis i sōno. p̄pe hora noctis
i etate adoloscētie sētif: q̄ maxie supabūdat. q̄ at
erit p̄tigēs: et p̄terualla t̄pis scā: et cā ei^o erit mor^o
nācērdū exp̄siue solū nāl vasoz sp̄matis: tē p̄fortate ad
expellēdū nocumtū supflūū terrie l'arte digōnis. s; sp̄ma
tis q̄stitate vlr q̄litate vlr vtraq; qd̄ plimū sit i sōno et s; ex
pulsioe supfluoꝝ p̄me et hē digōnis q̄ i vigilis viget mag^o
cū sit p̄posita ex nālī et aīali. et illd̄ pp occupationē nāc i di-
gerēdo tē cibū: q̄ mltiplicat semē: et maxie si sup doꝝū et
cervicē fiat sōn^o: qm̄ calefiūt et dilatāt p̄tes ille: q̄ facilius
expellūt mltiplicatā in eis māz ad qd̄ adiūuat sumi resō-
luti ab ea perētes cerebz: quos imaginatiua p̄pōit ad mu-
lieris formā s; nāc necitate ad qd̄ mouet: ac si i ea ageret
vt expelleret: nec ē mor^o: s; accūs signus. Oꝝ si in p̄ncipio
morbi māl fuerit lōgū significat morbū et mltā mām. Si
vō i fine vlr dclinatōe morbi digestā māz et nōc porētiā
Si vō fuerit multa et frequēs. et q̄st cotidie morb^o erit in va-
sis sp̄matis ad modū gomoree ex p̄tentiue ipoz defectioe:
et signa et cura erūt q̄ illi. ¶ Curatio: Ex ueniēte cura ē
dormif sup solatz. folia salicis: et agni casti sup q̄ sedēt mu-
lieres atbeniēses s; Aueroyz in dieb^o festiuis: qm̄ reddūt
eas castas et semen lactuce: et ieros supū. exiccat. n. sp̄ma
et p̄hibet pollutionē. Et. S. laudauit lamina plūbi sup doꝝ
sup applicatā et ligatā: qm̄ ei^o ē in hoc ipressio magna: p̄hi-
bet. n. pollutionē: et sedat desideriuū coitus: s; nocet renib^o
pp frigiditate: quare oꝝ vt hic attendat. et p̄inde meli^o est
cū stipitibus agni casti sternat supra doꝝū: qm̄ p̄hibet pol-
lutionē et virge erectionē absq̄ nocumēto p̄petate sua. Et
inungere mēbra sp̄matis ex altea et seie ei^o vel emplare.
¶ Medicia Jo. sapiōis ad gomoreā et polutiōez. B. ra-
dic. cāne p̄sice sic. calamiti mōrami: et iusgam: se. la. se. apy:
se. rure: se. agni casti rof. rubeaz. añ. 3. y. terant et cribellen-
tur et det in potu ex ea cū aq̄ frida et cas acetoz p̄mixto do-
sis. 3. y. ¶ Aliud iohannit. B. se. ru. ani. 3. y. castorei: se. iusga-
mi albi. añ. 3. y. ro. rubea. balaustraz. añ. 3. y. 5. terant et cri-
bellen: et dent ex eo in potu cū aq̄ frida dosis eius. 3. y.
¶ Aliud. S. B. se. lactuce. 3. y. se. ru. 3. i. sedenegi. 3. in. 5. terā-
tur et cribellē dof. ē. 3. y. cū sechaniabiz. ¶ Aliud ebzei. B.
se. agni casti rure. añ. 3. i. terant et cōficiant cū acetoz p̄mix-
to. et p̄ istud vrant egri exercitio donec astringat corpus
ei^o et locis ei^o sit virt^o p̄saac. Accipiat ex farina glandiū cū

acerbo vino omni die: et similiter semē lactuce cum succo portulace. ¶ Itē fiat empl. B. farine gladii et distēpera cū albumie oui et pone sup pectinē. ¶ Itē fiat elm. B. balauſtiar. se. portulace. añ. 3. ij. aneti. se. rute. se. arnoglosse. añ. 3. ij. fac puluere de quo sōd ieiuno da bibere cū aq̄ fra. Ruta et insgam cū syrupo de mirra et aceto pfunt spmati et agni casti rute. añ. 3. ij. balauſtiar. 3. i. da bibere cū aq̄ fra et a cibus calis et potib⁹ se abſtineat. Rasis pfectio ad dimi nuendū spma et destruēdā erectionē. B. se. agni casti. 3. x. se. portulace tantundē: folioꝝ calamēti exiccatoꝝ: folioꝝ rute. añ. 3. ij. cimini ciperi balauſtiar. añ. 3. ij. sumanē i pul uere. 3. ij. et noiatur sodograna corporis. ¶ Capitulu. xij. de pruritu et dolore virge. Ruritus in virga accidit ex mā acuta salsa et bau rachia descēdente a supiorib⁹ partibus vicinis ad ipas et refusa ad ptes cutis ipsi: quōq; tendit p cana lem ei⁹ et tūc accidit titillatio in virga et fit erectio eius ad modū pruriti mīcis ex quo mulierib⁹ accidit priapismus et immoderati coit⁹ desiderii. Et plurimū ē cā doloris cuz valde acuta fuerit et pungēs et vlcera: et fit dolor i ea et ex vctositate iterclusa in acuitate neruoz venaz et arteria rū et carnis eius vel ex apate vel ex retēdōne vrine mlte vel acute vel vtriusq;. Et quōq; ex cā extriseca vt pssidē ca sa et pūssione. ¶ Signa pruriti acute mae salsē et baura tēbie nota sūt ex pcedēti regimine et ex pcedēti pruritu et di spōne mēbri. qz rubet cū siccitate et adustione et resoluunt q̄si furfures cū fricat et scalpī. Et quōq; ē cū virulentia et hūiditate cū ē flatica salsa mā et ē sine erectiōe et titillatio ne cū residet ad cutē. Cum vero tendit p canalē cū titi latōe et erectione fit et fertur dolor. Et cū fuerit dolor eius ex vctositate ē tensio et inflatio virge et sine grauedine si sit pura vel cū granēdie si sit ibi humoz p mixtio. Et si sit ex apate signa apparebūt ipsius sili si ex vrine retēdōe et acui tate pcessit retēdō vrine: et sequit punctio vel ardo: i emif sione. Et si ex cā extriseca fiat dolor ē māifesta qdē. ¶ In cura ei⁹ est duplex regimē. s. vlc et particulare. vlc est tres res. pma est mae cuō et ē vt corp⁹ euacuet et purget si expe diat vt mā ab ipso nō isuat nec descēdat ad illaz. Et illud cōplēt flomie et purgatiōes appropriate hūori adusto et sal so cū pmissione digōnis ipsi q̄ si iā nota. Scōa ē diuersio ipi⁹ et ē vt facta euōne. si expediat fiat vctosatio ab ante riori pre iuxta radicē vge: aut ponant ibi sanguisuge. Ter tia est regimis et vite ordinatio et vt abſtineant ab acutis salsis et baurachys et vtant regimine humectatiuo p dco al terante. Particulare ē vt balneē virga et adiacētes ptes sedēdo in sennicupole aque dulcis decoctōis violaz. aceto se. melliloti. et sumi terre in q̄ sit aspersus oleū ros. et acetū vt mā fluxa obrundat et resoluat. dein sugant et yngantur ex oleis resoluētib⁹ et notis ynguētis desiccātib⁹ ad scabiē et pruriti. ¶ Et ex illis ppiū ē h. B. acacie memirbe. añ. 3. i. salis armoniaci. aloes. añ. 3. vj. croci. xj. pars. 3. vnus vnus q̄tū oia sūt. terant et cribellent et oficiantur cū oleo sambucino. Et sili yngatur donec in balneo stat ex albu mine oui et melle cū oleo ros. et aceto. Et si mā sit flica ad dat alumen et stasifagrie paz et sal cū terbētina et abluātur cū aq̄ maris pns. Et si qdē fuerit ibi corrosio lenificēt vir ga cū lenitiuis ex oleis vt sissamio et adipe galline et anatis et medullis crurii vitulli et cerui: et cera et rasina in balneo. Et cura doloris ei⁹ est cura doloris testii pria et pportio nabilis et cura vnus cuiusq; cā ē nota. Et qdē si pruriti sit ex mā tēdente p canalē ei⁹ pulueriget cāphora et croci paz rū et distempēt cū aq̄ ros vel lacte et cū syringa inicianē et titillationes q̄ accēt sūt in mulierib⁹ et tingit: et matricib⁹ eaz. Cura dicta in apatib⁹ calidis et gonozea cala ex papif mo calo ē pueniēs. Et opz vt fra supra dorsū et mēbra coi mo applicen t. Et ex appropriatis ē radix nenufari et radix

lily et inicianur et equentur. ¶ Capl. xij. de magnificatiōe virge et puitate ipsius. Magnificatiōe aut virge dicere postponemus vsq; ad capitulum eorum que delectationes faci unt in coitu et ibi parebit ad plenum. ¶ Caplin. xiiij. de apatib⁹ virge et corrosione eius. Lcra vge et apata sunt pportionabilia vlcērib⁹ et apatib⁹ testiu. sunt enim ex humozib⁹ descēden tib⁹ a corpore et supiorib⁹ mēbris. et deteriora sunt q̄ fiūt in lacerto q̄ ē i radice virge et ano: eo q̄ sit in capite. qd ē qz idiget exiccatiōe forti et dolor cū hoc ē vehēmēs et plimū veniūt ad corrosiōne et putrefactiōne. et min⁹ malū est q̄ sit i pelle. et sigdē sint in pte exteriori sūt nota et sensui manifesta. Si vero in via et ductu vrine cognoscuntur ex dolore et magis in vrine egressione et sanie egrediēte ante vrinā. Et si sit apostema in via et ductu vrine dolor erit cū stranguria pns. deinde facta sanie et erupta soluitur pustu la et straguria sūt hy. dixit in affo. ¶ Cura vlcēz virge si sūt itriseca ē cura vlcēri vesice. Et ex apatib⁹ eis sūt trocisci d cartis papiri et d pāno obusto alumie adusto i chimollea abluta p ei⁹ adustioēz. cortices arborz pini. merdasengi et thuris mīstratis i traictorio. Si vō sūt extriseca: aut sūt recē tia aut ariq;. Et recētib⁹ sūt medicie ppe simplices et pposi te. Et ex simplicib⁹ melior ē aloes pluericat⁹ sup ea: et folia glādis pluericata et ligata: folia rozismarini pluericata: plū bū vlti: climia abluta cū vino: thucia. et margarite none et adnste sūt mirabiles et cieres onoz et epithiata cū aq̄ fra. si at hūidiora ill mīstrēt sicciora: vt ē os vlti: cter corticis pi ni hūit: grana pua adusta. Et si idigz gnatif carnis misceat eis th: iarcocolla et mastix. ¶ Et ex ppositis ē medicamē exptus ad ea q̄ idiget exiccatiōe vehēnti cū icarnatiōe. B. tucie: sar. aloes: thuris: corticē. idiani: algarab adusti: galla rū: balauſtiar: acacie. añ. partes eales: floriz eris ptes. i. 5. Et capitū granatoꝝ acetofoꝝ pte. i. et fiat ex eis ynguētū ex oleo rosaz. ¶ Descriptio alia. B. B. scozie ferri: plūbi vlti: san. ora. carte obuste: alumis adusti: añ. ptes eales. te rāz et misceat cū olo ro. et fiat eplz vel ynguētū. ¶ Unguē tū exptū ad virgā vlcēratā. B. mell q̄tū vis et extigie fer rū ignitū i eo toniēs q̄ deducat ad spissitudinē sape. et pser ua cū. et vtere ponēdo sup vlcere: qm exptū ē. Vel si qdēz fuerit antiq; addat p dicitis minurū thuris: et corticis eius et aloes: añ. eq̄liū ptiū. p̄ tū abluant vlcera cū aq̄ cineris li gnific⁹. Et si illic fuerit corrosio: et ambulatiō fia: tē oz vt phibeat corrosio et ambulatio cū ppyz: vt sūt. vt abluat et epithimēt et fricent cū vria hois antig ppyz: vel asini: vel aceto. deide cū succo rubi. deide supaspgat puluis glā diū: et rubi siccī. deide emplēt cū radice pēraphilon et su mach: decoctōis vel cū alumie et fece vini: et salis gēme: vel ex affodillo cū fece vini. Et si fiat ex eis dolor emplēt cuz emplō scō ex faria lupinoꝝ: et ordeicum oleo oliuaz silue striū: vel saltez onfacino. Et ex exptis ē vt sumat cinis ca pilloꝝ hois anuiden et lētes mōtane: et fiat emplz et suppo nat. ¶ Et vltimus ē vt sumat: de vnoquoq; arsenicoꝝ. 3. vj. calcis nō exticte lapides. xj. et acacie. xj. oficiant cum aceto et succo alexi⁹ hūidi: et fiat trocisci i vmbra. et admī strēt. Est. n. cauterizatiū: et phibēs ābulatiōne vlcēri et corrosiōne cū potētia. actual aut pp neruositate mēbri ē icōueniēs. ¶ Receptio alia fortior. B. vtrūq; arsenicū et calamētū: staphisagria: et cineres aneti: et pip: d q̄ fiat trocisci. Si aut cessent a corrosiōe: et ambulatiōe: tūc emplē tur cū alio siluestri. qz fac ea coherere: et cū testiculo vul pis. qz icarnat ipa. Si aut fuerint fraudulēta: et maligna: et denigrēt tūc meli⁹ ē fm pceptū hyp. vt absindat totuz nigri: et deide curent cū ynguēto carnis gnatiuo et solida tiuo. Et ad ragadias virge cura ē cura ragadiarum ani. Et ex propys est vt sumatur thuria: chimollea. et alchāna cō

De egritudinibus

trita et dragantum: et cum vitello ouorum et cera fiat unguentus.
¶ Caplin. xv. de apertibus virge et medicinis eorum.

Cura apertus eius est propinqua cure apertus testiculorum: magis tamen tolerabilia sunt stiptica in principio propinqua: et postmodum humiditatem decursus. Et ex apertibus apertibus calidis eius est unguentum quod. B. corticum granatorum. ros. sicca. leri. an. pres. eqles. et decoquantur in aqua. et crocus in decoctione soluat et terantur cum oleo ros. et administrentur. ¶ Aliud expertum et fortius. B. chimolea cum aqua solatri. vel bolu armeniu. leres. et alchebegi terantur et fiat ut supra. ¶ Aliud isaac. B. chachimie argenti. ceruse. litargiri. memite. an. 3. i. et 5. croci. acacie. balaustiaz. ana. 3. i. fac puluerem et unge cum oleo ros. et cera. ¶ Aliud. B. frondium vitis. thuris. an. 3. i. ceruse. 3. iij. tempera cum aqua vel albumine oui. oleo ros. et croco. et myrra. fac unguentum. ¶ Aliud. B. cinere frondium vitis. myrra. tempera cum aqua ros. et inunge. ¶ Aliud expertum ad apertum frigidum: et est propius. B. ossium dactyloz pres. 9. altee parte. i. terantur cum aceto: et emulentur. ¶ Aliud cum est ibi apertum durum. B. furfuris parte. i. armoniaci. 3. i. et dictum supra in apertibus testiculorum: sed hic est magis ueniens ad verrucas virge: et eradicat eas salla linata cum oleo et gumma pini ellus cum aceto: lac ficus siluestris: lacticinium acutum: cantarides linata cum aceto: aut incidat et ponat super medicina retinens sanguinem: deinde linat cum aliquo predictorum. Et si fuerit ibi mox sumat baurach adustum: et cinis ligni ficus: et misceatur cum aqua: et ponant super mox. Aut decoctio ficus: alumen: aut fel asini: quoniam eradicat ipsum. Et sicut capita sardellarum adusta: aut lacticinium: quoniam delet ipsum. Et ex expertis et pbatibus est ut pulueret cortex granati acetosi: et ponat desuper: et liget: quoniam infra dies sumit. Et quoniam non sufficiunt: incidatur et pulueretur desuper attramentum et arsenicum: et similiter si fuerit deterius illo non erit excusatio quoniam cauterietur.

¶ Caplin. xvi. de coitu naturali et propter naturam et signis eius.

Dicitur notum est. Est. n. actus nature ad expulsionem spermatis ad quez ex seipsis animalia furiose mouentur et agunt absque doctrina. Et quod duplex est. scilicet naturalis et inaturalis. et uterque a fine denotatus assumat exordium. scilicet. n. ad generationem quam intendit natura sit naturalis dicitur simpliciter: si quoque ad euitanda nocumeta que ex seipsis retentioe pueniunt: naturalis dicitur sed quod: cum possit id inuiduo et non spei. Si vero ad aliud ut delectationem vel opprobrium dei et nature non solum in naturalis: sed oio propter naturam: et simpliciter dicitur merito comprobatur: et tamen naturalis sua habet iudicia eius qui est propter naturam: quorum quodam sunt ex parte coeuntium subiectorum: quodam ex parte causarum: quodam ex parte fieri temporis atque horae: quodam ex parte qualitatibus: quodam ex parte quantitatibus: quodam ex parte modi: quodam ex parte ordinis. Ex parte quodam subiectorum coeuntium: ut puta quod sit masculi agentis et femine patientis sanorum et boni regiminis eiusdem spei perfectorum in etate ut adolescentie proprie et sexu: ut quod habeant propria instrumenta sexus distincta non confusa seu permixta vel debilia ut habent hermafroditae. ¶ Ex parte causarum ut fiat a desiderio sano. scilicet. multitudine spermatis commouentis. nam quam non excitat imaginatio non commouet aspectus non ventositas non stimulat pruritus fluentis alicuius humiditatis vel semis ardoris non multitudo fecis excitat non mox mingendi. ¶ Ex parte temporis ut fiat tempore maioris appetitus ipsius qui est in mare tempore hyemis et veris: et in mulieribus estate. quod sperma earum frigidius estate acuit et digo fortificat in hyeme et vere ut in affo. dixit hypp. multiplicatas sperma: et ut extrantis interualis: quod sperma sit generatius et in vasis spermatis aggregatum: nec sit tanto tempore retentum ut frate corrumpat. ¶ Ex parte horae ut non hora repletionis stomachi nec inanitionis membrorum fiat quoniam utroque modo est valde nocuum: sed prima digone stomachi et seapatis completa et tertia mediata membrorum que est post somnum: ut quod sit cibis missus appositus et vniuersus in membris. ipsius vero non coagulationis et assimilatus perfecte: sitque sperma sic iam generatum et hora sic p

pinque quod supfluitatus digonis tertie sequatur eius: sitque hora temperata et temperatum corpus. Et. h. determinare interualla temporum docuit per effectum dices: diuimodo ex tatis interuallis fieret ut neque dissolutionem sentiat et se ipso leuior factus sit et melius dormies salubrior erit venerorum usus. ¶ Ex parte quantitatibus ut permisceantur propriis instrumentis put natura instituit ut virga immittat in vuluam tanquam in vas proprium et concutiendo fricentur et delectentur donec perficiat coitus et emittatur semine ad generationem. Ex parte quantitatibus ut fiat non multum nec frequenter sed interualla sic dictum est et totiens ut copulatio uocentur et habitudo et etas quoque et regimen suppetit atque usus et iterio regulat. ¶ Ex parte modi fieri ut masculus supra feminam non eouerso. In tali. n. modo timetur ex labore in emittendo sperma: et ne aliquid currat in virga de spermate mulieris. ¶ Ex parte ordinis ut non sicut miscantur sed procedente delectationis actu ex amplexibus oculis tactibus verberatione genitalium quodam agentis et patiens auida videantur et se mutuo puocent ex delectatione ad coitum. In quo igitur hec ueniunt iudicia et proprietates: naturalis simpliciter est dicitur. In naturalis vero est cum oia vel plura deficiunt. ¶ Signa coitatus in se et absolute considerati sunt quoniam in yrina coeuntis iam apparent sicut fila permixta ex reliqua seminis remanente in virge meatu et in expulsionem quodam spermatis quam in coitu maior delicia sequitur quam in expulsionem aliaz superfluitatus ex duplici causa. Prima est diuina ordinatio ad genealogias seruanda. Secunda est spermatis materia que est temperata sua uis et bona non mala et acuta ut aliaz. ¶ Sciendum quoque quod animalia post conceptum non appetunt coitum propter mulierem: eo quod appetunt propter naturam: non propter voluptatem et delectationem ut mulier ac et quod non abundat spermate et menstruo quod molestat sicut mulier: eo quod trahit in eorum addita si supfluat. ¶ Capitulum. xvij. de erectione virge et nocumento eius et de diminutione eius et multitudine ipsius.

Virge erectio est propria actio eius cum animalia mouetur ad coitum. Sit autem propter plenitudinem cauernosi nerui ipsius paulatine facta: quo pleno penitus erigitur virga tendit et dilatat et firmat. Et causa eius est coitus: cum possit esse erectio absque coitu et non eouerso. Et est malis et efficiens. et utraque est duplex: mediata et immediata. Malis immediata est ventositas grossa quae ipellit causa efficiens immediata que est natura et spiritus libidinis missus a virtute concupiscibili deferens sanguinem et spiritum grossum transfundendo ad virga ut erigat ad coitum: quod efficit absque doctrina sicut cetera membra propria actione ad quas exercenda ordinantur ea natura: sicut matris et uera sua et stomachi et alia. Et plurimum fit post somnum et in supine iacentibus quorum femora calefiunt: ut. h. ait. calefactis enim eis et arteris calefiunt magis: et ea ora magis largiora efficiuntur quibus sic existitibus non minimum concitat ventosa suba et ad neruum dirigunt ut impleat ipsum et erigat. Mediata et malis est causa ex cibis et potibus calefaciens et humectans in qua est humiditas extranea apta ad ventositatem conuertit in qua prima et se digo agende et conuertende neque finire velociter. imo figit et transit usque ad digonem tertiam et illic istatur ut sunt cicera: fabe et uue. ¶ Mediata et efficiens est oio quod mouet naturam et spiritum desideratum ad coitus actum. et illud est aut quantitas spermatis grauians sua multitudine naturam. aut acuitas qualitatis illius et mordacitas naturam molestans. quare mouet ad eius expulsionem et erigit virga ad coitum. et tunc est coitus conueniens aut est ventositas existens in sanguine quo nutritur virga: testes et seminaria vasa. aut mordicatio matris stantis in glandulis positus in duobus lacertis orificij vesice. vel materie subtilis ueniens ad virgam de renibus: aut imaginatio vel aspectus coitus vel mulieris que mouet concupiscibilem existentem in corde ut mittat spiritum et calorem ad virga qui ipellit spiritum ventosum ad ipsam quo erigitur

et tunc coitus non est conueniens. Inquit. n. Abo. nam plus obedit anime q̄ d̄rys qualitibus in ipsam aut alibi agētibus. Et alibi. mouet. n. sanguine res intueri rubeas. Et si q̄dem vsus coitus confortat hoc mēbrū et ipsuz reddit laertiosuz et grossuz et ad exercēdū ipsum potēs et forte: et dimissio eius extenuat et debilitat. Inquit. n. Plato. ges cū defecerit labor et exercitiū prope actoris eius virtutē et sanitate augmentat. Et in vberib⁹ est videre manifeste. cūq̄ supfluat fm nām non est nocuentum s̄ potius virtus nec est supfluitas: s̄ fortitudo magis. Nocuentū ergo si q̄d accidat in erectione ex quo coitus leditur dimititur vel auferitur: necnon generatio quoq̄ ex diminutōe seu defectu vel ablatione alicuius p̄dictaz causaz et vel oītm p̄cedit necio: si debilis sit vel auferit vel ex supfluitate alicuius ipsaz vel plurimū p̄ter nās si supfluat vt in p̄cipismo. ¶ Signa causaz imediataz sunt. nāz si nocuentū in erectione sit ex defectu materie. s̄ ventositatis in mēbris inferioribus cognoscitur ex p̄plone genitalium qz frida nimis vel nimis calida et sicca sit: et regimen s̄lr et circūstantie cōmunes et ars et exercitiū. vt longa equitatio calefaciens et ars fullonū infrigidans illa. Si vero ex defectu eius in superioribus ex fortitudine digōnis p̄me et scōe quaz robusta dispositio superioruz ostendit: et datis istatiuis iuuantur. Si vero sit ex defectione sanguinis et spirit⁹ generati ex debilitate corporis et ariditate sciatur. Si vero cā in efficiēte. s̄ in spiritu desideratiuo nō mouēte et in nā nō impellente: aut erit ex cā in p̄cipys superioribus. aut in via aut in virga et genitalibus: aut in adiacentib⁹ mēbris. Et causa in p̄cipys aut erit in corde: et plurimū est. qz sit sicce et gelide nāe vel aliquā egritudine passim: cui⁹ signa superius habuisti. quare abscinditur desideriu⁹ et desideratiuus spiritus non p̄cedit. aut erit in epate. qz fuerit frigidus et sicce p̄plexionis et pauci sanguinis et spūs: quare materia spermatis abscinditur: vel qz passuz aliquā egritudine fuerit. aut erit in cerebro qz sit naturaliter discretiū frigidū et humidū. vel qz fuerit aliquā passim egritudine abscindentem virtutē sensibile vt stuporez vel licargiaz. aut compressionē propter casum et percussionē. vnde cōmotio confricatiua vt descensus spermatis non sentiat. et horum oīuz dicta sunt signa. Aut qz imediatua causa fuerit occasio vt cū verecundus fuerit vel rō et intellectus retrahit spiritū desideratiuū causa seruandū castitatē vel metus pene peccare. aut qz meditatiuus est feditate et imunditiā aliquā mulieris seu turpitudinē: quare nā retrahit spiritū et non ipellit. Et causa in via est opilio. aut in venis que sunt post aures et neruis: qz sunt abscise vel etiā opilatae. aut in arterijs vt in opilonibus cordis ex sincopi. aut in venis vt in opilonibus ep̄is. ¶ Et cā in virga est mollificatio eius p̄ malitiā p̄plonis frigide et humide: cuius signū est. qz postea in aqua frigida nō cōtrahitur. aut erit in testib⁹ et vasis spermatis et difficilis sensus ipsius et eius defectus vel aliā egritudine fuerint passi: quoz signa sunt premissa. et causa in vicinis erit aut propinquis vt accidit ei cui emoroydes iciduntur. aut habentib⁹ anū dolorosuz et vesicā que sunt manifesta. Nocent. n. illa neruis cōibus inter anū et laceratos virge. Aut remotis vt hñs renes fridos vel egrōtates aut totū similiter corp⁹ cuius signa habita sunt in premissis. Et signa causaz mediataz et occultaz sunt hec. nāz si sit ex paucitate spermatis vel eius obtusione qlitatis et cū mordicatōe ipsius hñium inducere motus in spermate cōmouendo nās ad eius expulsionē: signa erunt d̄ria illis que dicta sunt in gonozca. ¶ Cui⁹ cā existit in spermate vt illis ē qz egreditur apud coitū res pauca et illud est plurimū p̄pter p̄plexionē frigidā et siccā. Et p̄tigit qz spermatit plurimū: sed sit quietū cōgelatū et post coitū descendit qui calefacit et tribuit ei motū dissolūōis et flux⁹. Et signa

defectus ventositatis in sanguine nutritēte virgāz sunt qz non sentit̄ ibi tensio nec iectigatio. Et signa defect⁹ mēe mordicatōis que circa glandulas existit sunt. qz ibi nec punitio nec mordicatio nec pruritus adest. Meditatiua causa est nota. et s̄lr mediata mēlis qz nec meditatio nec est cibi et potus sumptio inflatiui.

¶ Capitulū. xvij. de nocuentis et iuuamentis prouenientibus ex coitu.

Ultitudo vō desiderij q̄daz ē nālis: q̄daz p̄ter nās m Naturalis est ex abūdantia cāz p̄dictaz nālī tñ.

¶ P̄ter nām est ex abūdantia v̄l supfluitate ipoz. Et d̄r papismus: et papismus q̄dem fm. B. est p̄pria passio v̄ge. Et sicut gomozrea vasoz spermatis. et est tensiois ipsius erectio: et rotunditate et lōgitudine magnificatō nulla exite coit⁹. ¶ Cupiscētia. bec. n. sumptū est a quodā greco q̄ p̄mos vocabat. pict⁹ aut erat i muro cū v̄etro ad eūdē modū que hēbat. Cui⁹ cā ē duplex: dilatatio et aptio arteriaz de ventosa subav̄l de grossa in neruo v̄etri generata: v̄l desup istuxa v̄l v̄trūq̄ vt supra i cura erectōis v̄ge dicit⁹ ē mod⁹. q̄ p̄imus adiunat vel plurimū fiat ex p̄ma. facili⁹. n. est vt apiatur os venaz et arteriaz q̄ v̄etositas generet in neruo. Cā aut ventositatis mēlis et efficiētis dicta est hic et supra de stōaci inflatōe. dilatatiōis venaz genitaliū cā est egratio et coitus mult⁹. et vsus rez ex cibis et potib⁹ multiplicantiū et acuentiū sp̄ma et aquositatē et sūt cicera eruca. et vinū nouū. et strictura arteriaz et sōma⁹ supinus. q̄re calefiūt p̄ter ille et apinūt ozificia v̄eaz et arteriaz. Et fortassis abē cāe in hoc p̄currūt et se iunāt vt supra in cā erectōis est dictū. Signa vō v̄nūscūsq̄ ex accidētib⁹ p̄p̄ris et iuuantibus medicis p̄nt h̄ri. Nā cuius cā est ventositas. signa sūt titillatio ac iectigationis in virga p̄ceptio. et cito venit et cito recedit: q̄d curat qz approximatis medicis v̄etositatē et resoluētib⁹ vt supra virgā et inter eā et anū et sup femora et dissoluta v̄etositate dissoluet papismus. S̄z in ea cui⁹ cā est ozificioz arteriaz et venaz dilatatio: titillatio et iectigatio n̄ sentit et nō cito venit nec recedit. s̄z grauedo si diu se a coitu cōsuetopatiēs abstinerit. vñ sp̄ma s̄ multiplicatus in vasis maxie si cibos mlti spermatis sumpserit et gete v̄tas et ocio et imaginei coitū: vel mordicatio si cibos corruptos et acutos comederit et p̄cesserit egratio lōga calefaciēs inferiora et p̄ide apiens ora venaz et appropriata medicia fra iunct et p̄bibitiua gñatiōis spermatis: cala vō ledat. ¶ Cura nocuenti coit⁹ et erectionis si diminuat vel auferat cū generatiōz ipediāt vel p̄hibeant auide a nā itentā oz diligēter p̄gref et sollicite p̄tractare. Et sūt. s. res. Prima superiora mēbra a q̄bus v̄tutes p̄cedunt et spiritus rectificat et p̄fortat. Secūda v̄as trāsitus p̄pat. Tertia genitalia mēbra vt virgā testes bursā spermatis et alia vicinātia mēbra subalternat et ad coitus actū p̄fortado disponit. Quarta p̄bet sāguinē. s̄. sp̄m grossum et v̄etositatē et sp̄ma. Dis. n. v̄tus obtusa ē indigēs materia p̄pria vt. B. ait. Quinta cās exterioroz et interioroz ad coitū incitat et puocātes p̄curat. ¶ P̄riaz rez p̄plet ministratio medicinarū q̄s ad curaz p̄dictoz principalū diximus supra. Et ex v̄uenientibus eis in hoc casu sunt. nāz si quidē videris cām in eis esse frigidā plurimū propter coz ministrabis vt tyriacā veterē et mitridatū. p̄pter cerebrū vero dyambzā et dyamuscū. p̄pter ep̄ar aut dyacurcuma et homousiam et saggeneaz: et mitridatū etiā p̄pter omnia. Est enī fortis medicina in omni defectu coitus p̄pter frigus in omni mēbro vt ait Abo. cū vero percepis eē p̄ malitiā digōnis stōi curā v̄uenientē ministrabis et ea p̄prie q̄ digōnem reddunt p̄fectā quoz cognitionē habuisti superioris. Stomachus enī iter p̄ncipalia opatione sue digōnis meruit p̄putari et si q̄dem fortis caloriz et digōnis fuerit. et similiter ep̄ar q̄ v̄etositatē p̄bet generare in frigidabis et equabis cū frigidis cibis istatiuis sicut sunt pira citronia

De egritudinibus

mora lac fabe et similes. et cum medicis super dictis. vel si fuerit fortis frigoris quod est vetus generare prohibet calefacies cum cibis calidis inflantibus ut sunt cicera faseoli cum sale in quo sit aliqd altilie et plurimum cinamomi et portibus vini rubei spissi et turbidi: et cum fricationibus balneis unctioibus et emplastris calidis supra in cura eorum dictis. ¶ Sedam rem plent ea que in cura oppilationis nervorum et palisi arthariarum cordis ut in sincopi et venarum ut in oppilationibus epatis dicta sunt. ¶ Ter tia res plent: si quidem causa in vena fuerit ut mollificatio: ea que sunt dicta in cura palisis et cura virge dicta fuerunt. si vero in testibus et vasibus spermatis causa sit: curam propriam dictam super ministrabis eorum discrasie vel alteri egritudini eorum. Et si quidem eorum discrasia fuerit talis que inflatorem in eis resoluat ut caliditas superflua. vel coelet ut fritas in eis alterabis eorum caliditate cum diureticis frigidis et fomentationibus epithimatis et tinguentis frigidis: et cibis et portibus frigidis. Et eorum frigiditate cum diureticis calidis cibis et portibus et alijs medicis calidis exterius applicatis notis supra in cura renum et vesice et cura testium: et cum his que infra dicentur. Si autem in vicinantibus membris sit causa ut in pibus ani emoro ydarium et vesica: curam uniuscuiusque propriam ministrabis. Si vero in renibus que fuerit frigiditas curabis et calefacies eos. Sale factio ergo renum et do: si est quod iuuatiuum in erectioe et coitu. Et etiam si causa fuerit in toto corpore que sit debile siccitas et gelidum calidis et humidis confortetur medicinis: electuaris balneis unctioibus et emplastris et regimine humectatiuis et cibis et portibus resumptiuis huic actui propriis que dicentur. ¶ Quartam rem plent que sanguinem spiritum grossum spuma et ventositatem multiplicat sic materia erectioe et coitui prohibent: nam et virtute ac spiritum confortat et icitat ad ipsos: et sic adiunat: quorum quedam sunt ut cibi et potus et medicie: et quedam a proprietate ipsorum iuuat. Et ex illis est in relijs iuuenies regimine ut cibi que sunt calidius et humidius generantes sanguinem ut sunt calidi et humidius humiditate que superflua aperta uertit in ventum grossum apertum non cito sumi et finire quales epar panibus. papis simile. proprie cum granis sifami. Et ex carnibus volatilibus. carnes gallinarum et galloz pinguium iuueniu pulloz colubaz piguium carnes anatium et passerum: et cerebra ipsorum. Et ex quadrupedibus carnes ouium vitulorum et porcorum nutritorum in domo et medule aialium ipsorum. Et ex aquaticis carnes piscium paruum et cancri flumiales et pisces flumiales exiccati. Sint autem elixir asse et non frixe. Frigora enim minuit nutrimentum secundum Abo. Et ea que ab illis procedunt: ut est lac proprie bouinum camelaz et ouium butirum oua gallinarum anserum columbarum et anatium et piscium. Et ex herbis caules baucie: borago buglossa meta et andacoca et capita cardonum. Et ex granis ut est frumetum coctum risus cum lacte amigdalaz vel ouis: cicera: fabe: faseoli: pisa: et fenugrecum. ¶ Et ex fructibus: vne recetes dulces pira citronia. Et ex nucleis fructuum sicut sunt amigdale: pinee: fistici: et auellane nuce: et nuclea nucis inde et nuce recetes. Et ex stipricantibus sparagi: sputia vitis albe. Et ex radicibus secacul. napi: cepe albi: porri et alea papaz cocta tubera radices iringorum recetes. Potus autem sit vinum rubeu spissum vel turbidum dulce nouum vel temporis medij et odorifera. aq sit ferrea non sola. cum sit nocibilior et maxime frigida valde. Et si quidem ibi fuerit frigus manifestum confortabis caliditate eorum cum cicibere: cinamomo: macer: et pipere. Et si caliditas superabundat cum frigidis quales sunt: lac: acetosus: melones: citruli: cucurbita: cucumeres: et fructus: et olera humida et spinacia: crisolocana: lactuca: et portulaca et sili album ouorum. ¶ Ut medicine vero sunt quedam simplices: quedam compositae que infra dicentur. Ex simplicibus quedam sunt calide quedam fridae quedam temperate. Et ex eis quedam sunt ex terra nascetibus et plantis quedam ex animalibus quedam ex mineralibus. et ex plantis que calide sunt quedam sunt seia: ut semine napi: vrtice et semine arterice: lupini: et alcherua

et metastru ortulanum: quod est meta: et semine sparagi: et semine rana: lingua auis: et semine apy: et petroselinum: et cordum eni per longum: et macropip. et quedam sunt ex fructibus ut gran viridia et grana been et oleum eius. Et quedam sunt ex radicibus: ut radix alub: been: sedoarie: costi dulcis: testicul: vulpis que fortis est in coitu et erectione: et radix cardice: pe assari: et sille: parum secacul: et cinqui. et proprie ambo condita: galage: piperum: assaz: hermodactili: et napi d barbaria. ipsi. n. mouent sicut caliditas vini in toto corpore. Quedam sunt gume et eorum precedentia a lignis ut sunt dragaganum et alia que inflant valde virga et ad coitum incitant et proprie infridatos cum ex eo aur. i. bibi cum vino: succi eius caliditas est superas caliditate euforby. et quis cum humiditate iuncta qua in frate plurimum iuenit islatione prestat que ad genitalia mebra sua potentia potens facit erectione et ad coitum icitat. quedam vero frige sunt ut semine portulace: lactuce: et se. melonis: et se. caul. que vero sunt temperate sicut fenugrecum: sifami: dactili. Quedam vero ex animalibus sicut vermibus multorum pedum: stellio: lacertum: sifami: et proprie extremitas caude eius: et sume eius: et renes ipsius et sal ipsi hoc modo factum. Sumas lacertum in diebus estatis et delectat et mudent viscera eius et impleant sale: et suspendat in vinum donec exiccet. Cum autem feceris illud tunc accipe sal et pice corpus eius de quo sale sufficet tibi modicum minus que sifami. De mineralibus vero sicut confortat principalia. et quedam cor: ut iacint. quedam cerebra ut lapis que iuenit in cape aial ut spetis piscis l'galli. et quedam epar ut lup. et que currunt cursu proprie. Et ex eis est ut sumas veretru tauri et exiccet: et puluerifera et eius modicum pyciat super oua sorbilis et sorbeant. Et iterum res mirabilis sumas coagulatum cameli masei exiccatum: et sumas apud necessitate quietas cicericis in duabus libris aq et bibatur ante pr. y. horas que si ledere abluat in aq sifami et aq melis bibita cum oleis et pauco croci. Compositae sicut que ex eis proponunt: et quedam ut cibi sicut ex his quedam ut medicie sicut que idigen tia te iuuat. Et ex eis est que iuenit in frate: et est sumas vitel la ouorum et puluerifera desuper altitib. i. assa et sal stici: et sumatur post balneum. sicut. n. fortiores et fiat fricatio cum oleo sam bucino: et de lilio. Et iteque oua integra. y. et sumas gnta p eorum: de succo cepe: et fiat sorbitio que sifam cum aliquo d salibus et seibus pdcis. ¶ Aliud. sumas baucie: et cepe: et napi: et minutati decoquantur cum fabis: cicericibus: et faseolis cum melle: et carne onina: et desuper aliqd de seibus calidis puluerifera: ut pap altitilie cinamomi gari. et cinqui. et quod coenit calefactis est ut sifami lactis lib. i. et pyciat super ipsum terentibus. z. xl. decoquantur donec inspisset et bibat omni die ex eo quietas cadi vni. Et proprie calefactorum sit lac loco vini. infridatorum vero si proprie vini pdcis vel passulaz dulcium nae: et fiat potus. Aliud sumas eruca: napi: et ficus: et passulaz et decoquantur in aq et colent et colatura sumas. ¶ Aliud proprie sicut Abo. sumas albasce baucie eruca: et napi: et decoquantur in aqua vehemeter et colentur ex aq eorum: et ponatur in vna que pre aq. vi. ps ficus et medicinas dicte partis passulaz rubeaz bone dulcedinis. y. nucis indice. Et fiat ide vinum de passis. ¶ Aliud sicut eum. B. succi vne et ponat in omni parte. s. minaruz eius: tertia mina de hac medicina. B. baucie: se. eruce: napoz: et baucie: se. sparagi: lingue auis: granorum alchilaz: napoz barbarorum et vrtituz been: ouum. ana. ptes equeles terant et ponant in panno et ligen in eo molliter et ponatur cum succo in vase et mouetur omni hora. vsus autem talium sit iuuenies: que moderat quietitate et quietate tpe modo et ordie. et etiam non declinet ad cibos pus. ex eis. n. puenit exuberatio maez et confortatio virtutis. deinde ad medicinas in quibus virtutis viuificatio est absque prestantione mae. ¶ Laueat autem ne sit ex eis a quibus proueniat ad inflammationem et febrem et exiccationem que iterponlet et contemperet nāz. deinde redeat ad ea que sunt coit et post cibos et medicinis plurimum vinum odorifera bibant. deueniet aut oes ex cibis et medicinis que ventositatem resoluunt vel gna

ri vetat sua calitate vel frigate vel et spina q̄ dca ff sup de cura gomozee. In alyo vero regimen e vt vratur rebus n̄ naturalibus iuuatiuis ⁊ abstineat a nociuis. ⁊ e vt degat in acre tepato nō calido resolutiuo nec frigido ⁊ gelate. Exer cetur delectabiliter q̄ sufficiat ad supfluitatū p̄maz ex pulssione ⁊ euitent exercitiū resolutiuū: deinde quiescat ⁊ dormiat ad p̄fectionē digōnis. non vigilent multū. corru p̄nt. n. vigilie multe p̄plexionē cerebri ⁊ corpis aliquo sic citatis mō vt dicit aboali. Euitent euōnes ⁊ pprie flōiam ⁊ sudore: ⁊ repletōz naufeatiua ⁊ ebrietate: letent: ⁊ gaude ant ⁊ oino obrmissa curiositate vitent tristitiaz dolozem ti mozes sollicitudinē ⁊ cogitatioez in alyo. ¶ Quintā rem p̄plent fabulatiōes narrate cātusq; qd amozē sunt. ⁊ coi tus aspectus ⁊ imaginatio ei ⁊ pulchraz muliez cū dimis sione coitus donec p̄fortentur. deinde p̄cedat ad coitus: cū placida ⁊ amena ⁊ dicta in talibus. Et caueat turpē im placidam ⁊ antiquā: ⁊ eaz q̄ nōdum puenit ad etates ⁊ vgi nem: menstruatā ⁊ fetidaz. ⁊ que cum alio coitit. Omnia n. talia debilitat vtutes mebroz coitus. s; gradatim pueniāt ad ipsaz. s; p̄ calēfacti ⁊ inuncti cū his q̄ infra dicē tur cocant: ⁊ nō multū: multitudo nāq; coitus q̄z absin dit ipm. Ex medicis iuuatiuis coitus q̄dam sunt interius appozimāde. q̄daz exteri. Et ex exterius appozimādis quedā sūt linimēta: q̄dam coliria: quedā clisteria. Ex lini mētis que coitū adiuuāt: sunt quedā simplicia: quedā cō posita. Simplicia vō ppria ⁊ potissima sunt que fiunt ex oleo de nucē indica: oleo de granis coti: oleo sambucino. ⁊ q̄z miscet̄ paz p̄iretri ⁊ assa cū oleo sambucino ⁊ ciperō oleo de storace ⁊ adeps leonis: q̄ e uebenētis vtutis i hoc si liniat̄ in eis v̄ga pecten p̄itoncon femozaz: anche ⁊ renes cū fricatiōe faciēte subintrare. Et ex p̄positis est vnguentū ruffi forte valde: q̄d ē. R. mirre: sulfuris si exticti: granoz cartami: añ. 3. y. p̄iretri. ⁊. y. pipis nigri gra. 30. cozdume ni grana. xx. terant̄ cū. 3. y. cepe optime: ⁊ si terant̄ vnāq; q̄ se est melius. deinde miscant̄ cū croco ⁊ terātur donec fiat in spissitudine mell ⁊ iungant̄ cū melle alchati ⁊ assa ⁊ in virga erectiōez facit ⁊ stimulat: q̄ si timeat̄ ex ea calidi tas uehemēs miscetur cū oleo ro. ¶ Et ex suppositozus sunt que sunt facta ex granis coti: ⁊ de adipe anatis ⁊ de p̄iretro cum nucē indica. Item fiat vnguentum quo inun gatur partes p̄dicte. Recipe cere albe. 3. y. caudarum stinci. 3. 5. satirion. 3. i. se. sinapis. se. cepe ⁊ apy: añ. 3. y. musci ambze añ. 3. i. p̄ficē cū oleo d̄ stico vel de cipo. Ex clisterib⁹ vō est hoc. R. capitū arietis ⁊ testiculoz eius. lib. iij. stin ei. 3. i. carnis anatis lib. i. cicuri lib. 5. decoq̄ntur in aq̄ vsq; ad dissolōne: deinde sumat̄ ex aq̄ ⁊ adipe ipsi lib. i. ⁊ ponat̄ supra illā olei musci vel de granis viridibus: vel adipe si supra illā olei musci vel de granis viridibus: vel adipe si ⁊ clistericē. ⁊ hoc ad iffrationē. Ad calefactionē vō lini menta fiat ex oleo de papauere ex oleo de granis portula ce: ⁊ succo ipsi. Sed ex iterius appozimatis q̄dā sunt iu ce: ⁊ succo ipsi. Sed ex iterius appozimatis q̄dā sunt iu scula: vt q̄ fiunt ex iure capitū pulloz columboz cū vitel lis ouoz ⁊ pulmēta ex sifamo cū butyro vaccio cū testicu lis arietū: q̄dā rob: q̄d B. succi cepe albe mellis dispumati cum lib. i. ambze. musci. añ. 3. 5. olei muscelini. 3. y. decoq̄n tur vsq; ad spissitudinem: ⁊ quoz sero vtaē vno cocleari ⁊ superbibat vinū calidum. Et sunt q̄ addunt semen eruce agrestis caudaz stinci satirionū. añ. 3. iij. piperis lōgi. 3. i. testicoz mūdator. 3. i. s̄nciberia galage been albi ⁊ rubei añ. 3. y. dactiloz pinearu; purgataz. añ. 3. i. q̄dam ellaria vt diasatirion: cōfectio testiculoz vulpis quā in antidora rio n̄o dixim⁹. Multitudo desidery coitus nota est: ⁊ si gna cārum ei ⁊ excessus eaz ex opposito sumēda sunt si gnis cārum diminutiōis ipsi q̄ supi sunt narrata. ¶ Lu ra multitudo desidery coit⁹ q̄n est cū fortitudine: corpo ris san gūineitate p̄plonis ⁊ adoleſcentie etatis: ⁊ potentia supra coitū absq; successe de debilitatis nō est ne

cessariū vt occupatio sit in regie ei ⁊ in fractōe ipsius: fra ctio. n. eius corrupit p̄plonē ⁊ destruit vtutes p̄pter vebe mentia sui nocum̄. Et scias q̄ gñatio spermatis p̄fortat corpus. ⁊ cor ⁊ puitas gñatiōis ei⁹ corrupit calozē debill tat mām ⁊ intellectū. q̄ si euenit ei ex illo iffratio debilitas atq; raritas corpōis ⁊ facilitas sudozis: vtant̄ exercitiū p̄ paratiōis ⁊ balneari in aq̄ ffa si pole est: p̄fert. n. ⁊ nō oz vt frangat̄ de desiderio aliqd nisi de illo q̄ est pp supfluitatē replōnis ex caliditate aut hūiditate opationū ei⁹: in ea est euōne. In illo autē cā est acuitas sp̄maris vel alteri hūi ditatis vel alia cā stimulas. sic dcm̄ est supra. i cura gomo ree: p̄cedat̄ curatiōe papūmi que nisi accelleret extensio ne virge pueniret eger ad tetanū. ⁊ q̄nq; ad apa vasozum pp tractionē mām extensiois dolozē atq; colozē ⁊ moietē. S. vero talē docuit curari passionem cū. v. p̄imum euo. 2. iffratio. tertiu calefactio. q̄rtū regimē ⁊ dieta. gntū cor rectio accidentiū vel p̄seruatio ab eis. ¶ P̄imū respicit correctio accidentiū vel p̄seruatio ab eis q̄bus pp pericu lum istandū est pus. Et cū hoc cāz mālē iffratiōis seu gñan de v̄toſitatis abscedit. cōplet̄ aut cū flōmia vtute ⁊ etate p̄sentēte. s. iuuēute in qua maxie puenit: cūando. n. māz q̄ posset attrahi ⁊ iffrando caliditate trahētē a tetano p̄ser uat ⁊ apate: et purgationē cū vomitu absq; solone ventris ne faciat mām currere ad ifferiora ⁊ inflet magis: q̄re coi re dimittant. superiora vō exercitēt. ¶ Secūm respicit di latationē venaz ⁊ cām ei⁹ ⁊ et v̄toſitatis efficientē subal ternat ⁊ rectificat. cōplet̄ aut euz fr̄is p̄portionatis calozē iterius ⁊ exterius appozimatis. iterius: vt lactuca coriaū drum nenusar: cāphozaz. ⁊ s̄illa ffa ⁊ sicca habentiū vtutes conseruandi spermatis mām p̄ter papauer: sua. n. ventof fte forzasse iuuaret ventofitate. ⁊ cū fr̄e aq̄ potū. Et exte rius cū balneo fr̄e aq̄ appozimate genitalib⁹ vel toti cor pozi ⁊ renibus. Et cū emplis ⁊ cerotis fr̄is vel salina plū bi sup pectinem ligata: ⁊ supra renes: si nō noceat: ⁊ strati bus factis ex folys ros. salicuz ⁊ mirtoz: ⁊ si. ¶ Tertiu re spicit ventofia generatā: ⁊ inflationē resoluendā. cōplet̄ aut cum v̄ctiōibus ex calidis tepozatis: vt est oleū camo mille ⁊ emplastrum ex agno casto. ¶ Quartū ē regimē ⁊ dieta: ⁊ est vt abstineat ab iffratis: ⁊ vtaē extenuatiōibus: vt ruta: agno casto in stōi iffrationibus dictis. ¶ Quintuz p̄ per p̄mū. Coit⁹ sigdē nālis sit iunamētū p̄stat idiuuiduo ⁊ sp̄ei. idiuuiduo q̄d. nā virtutes corpōis validas reddit. coz ⁊ cetera mēbra alleniat: ⁊ p̄fortat. euōne aut spermatis ca lozē nālez suffocantis sua multitudine calor ipse allenia tur: erigitur ⁊ cōfortat: cuius cōfortatiōe cetera virtu. va lide fiunt naturales: vitales: ⁊ animales ad suas peragen das actiōes. Ipse. n. caloz naturalis: cum sit cā ois actiōis naturalis tanq; sol naturalis in animalī existēs sic hyp. di pit: aial ab initio cōficii appetitū facit cōuenientē digōne ⁊ cuius mēbro assimilationē supfluitates expellit: hūidita tes dilatat: ⁊ extendit: sic corpōra ad augmētū perducit. ⁊ cōplet̄ fumofitatis venenosus ad retentionē spermatis aggregatis p̄pter eius euōne cessantib⁹. Cerebriq; libera tur sp̄s: ⁊ aia dilatat̄ ad gaudiū. sicq; membrū viuificat ⁊ vigozat. cerebrum quoq; ab ipressiōib⁹ melācolicis eri pit. Caput a grauedine ⁊ dolozē oculi: ⁊ tenebrositate: et oēs sensus perfectiores reddunt ⁊ clari. dolozes quoq; re nuz ⁊ emunctorioz: qui a replone sunt sanat: ⁊ mās apatū accidentium in partibus inguinum ⁊ testiculoz abscedit. Sp̄ei vero iunamentum p̄stat in ei⁹ cōseruatiōe. h̄ sunt iu uamēta coitus nālis tepozati. in nālis vō iunamētū nō p̄stat sp̄ei: nec idiuuiduo. nec quo ad aiam: nec quo ad corpus: vt plurimū dcm̄ est. Intepozatus aut cū sit duplex. s. diminu tus seu obrmissus penit⁹ ⁊ supfluus: ⁊ dimisiōis ipsi nocu mēta pueniūt tria iunameti ipsi t̄pati ex n̄is: p̄dicta ma xime i derelinquētib⁹ exercitiū: retentū. n. lōgo tpe sp̄ma

De egritudinibus

aggregat naturā venenosā agrit ex quo sum^o resoluū frus
et v̄tosus. q̄ petēs cor stringit calozē naturalē et sp̄m cō-
culcādo suffocat: et extinguit sicut corpus totū infrat et oēs
actiones naturales debilitat: et petēs caput d̄ sui natura ce-
rebrū pturbat. Et sensus ebetes et tenebrosos interiores et
exteriores reddit sp̄smū iducit et anhelitū aufert. pur mu-
lierib^o accidit in suffocatiōe matricis: lz rarius q̄ i illis vt i
suffocatiōe matricis dicit. Ex supfluitate at ipsi^o nocumē-
ta eueniūt generalia et specialia: generalia sūt que pōit cuz
dicit: qm̄ ex venere fit corpus frigidius rarius debili^o et sic-
cuius. sp̄alia sūt q̄ ex illis sequunt^o vel cāe istoz^o fiunt q̄ cala-
existūt in supfluo coitu de suba cibi seu humiditatu natu-
raliū mēbroz^o et p̄ncipaliū magis ac sp̄s multū educit pp̄
delectatōz^o: et sic calor d̄minuit naturalis valde et resoluū
q̄re corpus in frigidat^o resoluū vtutes et ptes mēbroz^o
corpis nō regunt sic corpis in se ḡtur raritas. et q̄to plus hō
coit tāto plus delectat^o et tanto plus debilitat^o. Nocumēta
vō sp̄alia sūt q̄ ex illis sequunt^o et ex eis sūt q̄ calozē vel di-
minutiōz^o vel resolutiōez sequunt^o et in frigidatiōz^o vt ē te-
por rigor et oripilatio et pp̄rie in corpib^o in q̄bus mali hūo-
res existūt. Et q̄n̄z sequūt^o se acute et supat i ipis nigredo et
citritas coloris. Et ex eis sūt q̄ accit ex d̄bilitate vtutū vt
q̄ ex d̄bilitate naturali epatis et stōi: vñ ē casus appetit^o de-
bilis stōi et rugit^o et digōnis debilitas et extenuatio mēbro-
rū: et casus capiloz^o et fetet eoz^o anhelitus et stringit natura
et accit dolor colicus: et polutio eius multiplicat: et pp̄rie in
q̄ritate et regie calis et hūidis. Et ex eis sūt q̄ accidūt ex de-
bilitate vtutis vitalis et cordis vt ē pulsus cordis malicia
anhelit^o et rixa et tristitia et pp̄rie i illis q̄ h̄nt p̄lonis mali-
ciā. Et ex eis sūt q̄ accit a debilitate vtutis aialis. et cere-
bri et insensitiua vt ē visus obscuritas et debilitas in auditu
vel tinnit^o et alioz^o sensū ebetudo et stupor adeo vt sentia-
tur formicarū incessus a capite vsq; ad finē dorſi. doloroz^o
quoq; renū et vesice et lassitudinis sp̄ez grefactā q̄ cuz mate-
riā atrahit a mēbris vicinis: et stringit eoz^o natura: et accit
quoq; debilitas in motu et neruis motiuis: adeo vt sentiat
onus sui corpis ex eoq; virtus debilis illd̄ tollerare negt.
Ingt. n. diosilus. coz^o p̄ponit ex deferente et delato. defe-
rens ē vtus: delatū ē corpus. vigilie et gressio oculoꝝ sicut
in strāgulatis. et ex eis q̄ accit ex corporis raritate vt sudor
resolutiuis virtutū oīum coadunāte debilitate. Et d̄ hōi-
bus sūt in q̄b^o ē supflu^o coit^o magis nociū: et in q̄b^o min^o:
et in q̄b^o mediocriter fm̄ diuersitate eoz^o i potētia toleran-
di magis min^o vel mediocriter. Magis vt boies cali et hu-
midi complōne etate et h̄tudie et vite delicate. Min^o vō
dry h̄is. Mediocriter vō medio mō se h̄ntes: et cū accidūt
nocumēta sūt magis piculosa. Et s̄lt dimissio coitus non
enī tantuz quantū superfluitas nocet. In his enim in q̄bus
innatiue scōm qd̄ educitur nō est s̄le his in q̄bus supfluū
et absolute nociuum. In illis enim nocumentum magis
p̄stat qd̄ est plus eo qd̄ ē minus. nocumēta. n. pla in exten-
so tpe ex eius supfluitate accidunt et corrigibilia min^o: no-
cumēta. n. p̄narrata supfluitatis plā sunt et difficilia^o corri-
gibilia nocumētis obmissiōis. hec. n. inanitione corrigunt^o
vel exercitio vel abscisiōe et abstinentia sola. Illa vō rehu-
mectatione q̄ difficilior est. Ingt. n. S. replere difficili^o est
q̄ inanire. Et si in mulierib^o accidat ex dimissioe coit^o ac-
cidēs. s̄ pfocatio matricis q̄ est periculosior et difficilior^o cor-
rigibilis illud est tātum ex replone et atq; rari^o: et accidit
in mulierib^o tātū: et nō in viris: in q̄b^o est grauis nocumēti
supfluitatis: cū trinue vel in quolz actu emittāt: et ad illd̄
eonenī: fem̄e vō rarissime: et si delectent^o magis f̄z. S. nō
est illd̄ p̄pter emittere solū: s̄z pp̄ recipe quoq; eo q̄ eq̄ f̄z
f̄niaz ei^o. Et breuiter dimissio i mulierib^o s̄uetis plerūq;
nocibilior est supfluitate coit^o. Supflu^o vō nocibilior ma-
rib^o et s̄uetis pp̄cām iā dicit. In istis aut^o fm̄. S. idē facit

plus qd̄ min^o. ingt. n. hyp. mēstruis plurimis veniētib^o et
nō veniētib^o a nā accidūt egritudies. q̄ ergo corpora a sup-
fluitate ledunt digni^o est vt coitū minorēt: nō tñ totaliter
dimittant. oībus. n. p̄lonib^o boib^o et discretis uenit mo-
deratus vt. S. ait. Et sciendū q̄ retentio sp̄matis in coitu
est mala: qm̄ q̄n̄q; pducit ad p̄ritiōne duoz^o onoz^o vnius
vt dixit Abo. nocumēta vō supfluitatis et dimissiois coit^o
et regimina vnicuiq; pp̄ria q̄ sequunt^o.

Capitulum. xix. de regimie eius que ledit dimissio coitus.
Regimen vō eoz^o: q̄ coitū dimittūt est tres res. p̄ci-
ma mām ad coitū icitantē abscondit: scda mēbro-
rū genitaliū alterat discretiā et eoz^o furia subalter-
nādo refrenat. tertia mēbra lesa rectificat et p̄fortādo a le-
sione et nocumēto vltiori p̄feruat. P̄tima rē cōplēt
eūones cuz stōmia sudore et exercitio supfluo et deriuātes
cū vomitu. Et minoratōes ciboꝝ et potuū multiplicatiū s̄a
guines et sp̄ma et v̄tositate et v̄tus ciboꝝ et medicinaꝝ h̄u-
tium minorare sp̄ma et reddere castū: q̄ sūt dicte supra i cu-
ra gonozee. Scdas rē p̄lēt fomēta v̄ctiōes et empla-
sfrantia cor: genitalibus applicata. q̄ dicte sūt in papismo
et diuersio animi ad alia curiosa. Tertia rem cōplēt ea
q̄ stōm et cerebry et coz^o mūdificāt et in mulierib^o m̄icē: et
q̄ illa p̄fortāt et cōfortādo fumos a cōplone vel pp̄rietate
ab eis expellūt q̄lia sunt simplicia. vt coriadrū pp̄rie p̄pa-
ratū in aceto sandali spodiū. et alia p̄posita q̄ dca sunt i ca-
pitulis pp̄rys. o3 tñ vt nō subito: s̄z paulatī m̄istrēt et p̄ue-
niāt paulatī ad dimittōez coit^o cū interpolatōe opportua.

Cap. xx. de regimie ei^o que ledit supflu^o coitus.
Dum vero quos superfluius coit^o ledit: regimen
duplex est. ḡniale et sp̄ale. ḡniale est duplex. vñ co-
tus q̄ ḡnialis est cā abscondit et dimittit. Aliud noctu-
mēto ḡniali pueniēti ex eo p̄portionale apponit. Sp̄ale no-
cumētis sp̄alib^o cozridet. p̄mū in cura papismi ē dcm̄. 2°
inuit^o h̄. cū dixit. ga. n. ex venere rari^o frigidū ibecillū et sic-
cius reddīt corpus: o3 q̄ ip̄ssant calefaciūt et roborāt v̄tu-
tem afferere. hec vero cuz regie cōplēt b̄uēctatiuo p̄di-
cto i cura dimittōis ipsi^o: 2° vnicuiq; nocumētōz sp̄aliū
remedia disp̄sat. q̄ qz sūt pla et diuersa q̄b^o i pp̄rys caplis
est p̄uisū obmittam^o. et puidēti aīo et iudicio eligant^o.

Capitulum. xxi. de his q̄ delectationē faciunt in mari-
bus et feminis in coitu.

Niquit p̄nceps Abo. nō est turpe medico si loq̄tur
de magnitudine virge et coāgustatōe vulue ac dele-
ctationē p̄stantib^o coeūtib^o ipsi^o. sunt. n. cāe: q̄bus
venit ad ḡnatiōne et sp̄i salutē nec nō cōiungūt amore in
separabilī p̄durātē pur diuina sapia ordinauit. Lū. n. vga
parua existit mulier nō delectat. et cū vulua largior: nec
vir. qz sperma nō emittit: et si emittat cuz p̄uitate: q̄re an-
xianē corpora et resoluunt et sp̄mata d̄bilitant. et sic ḡnatio
nō p̄cedit nec sp̄s p̄seruat: et cū nō inueniāt delectationez
adinuicē diuidunt: vniūq; quotiēs sibi p̄parem inueniat
cū adherat vt delectet. Expediit ergo regimē p̄tractare
magnificatōis vge et vulue coāgustatōis et alia d̄lectatio-
nem p̄stantia quoquomō. Et ex magnificatib^o virgā etiaz
ad huc augmētata ē fricatio exercitiū et cib^o multiplicans
sanguinem et ē pot^o. in augmētatis iā est regimē ip̄ingua-
tiū: qd̄ i fra xpo dante dicem^o in decoratōe. Et ex pp̄rys
est fricatio cū sāguisugis et lūbricis terrestrib^o exiccatis et
albalalebleth et sumant sāguisuge et ponant i vase in quo
ē aq̄ eaz et dimittant hebdomada vna et vltra d̄dec exic-
cent: deīn terant et linat virga cū eis. Et ex coāgustanti-
bus vuluā sūt qd̄a q̄ illud faciūt stringēdo ptes vulue et
collū m̄icis coadunādo vt stiptica et p̄tica p̄ moduz en-
charisnatis suffumigis ep̄chimatris et colirus appropiat
circa vuluā q̄ sūt nota supra i cura flux^o. Et ex illis sūt gal-

le imature et mirra balauſtie neſpila et ſimilia trita: et de
cocta cu vino potico cu cipo ac gallia ad redolendu. Et ex il
lis ſunt cortices pini. s. iij. aliis ptes. ij. cipi pte. i. decoquant
in vino potico: et odorifero: et madefiat i ipſo panus lini et ſu
pponat vice p vice: et eſt bonu medicame facies acgrere
vginitates. Et qda illud agut aglutinado: et ſunt nota ſupra i
cura fluxus sanguis nariu vomit sanguis vlce renu et ve
ſice: quedam illud faciunt trabedo hūozes ad labia et ad pie
tes vulue et repellendo qre tumet labia et via media coarta
tur. et ſunt medicie rubificantes et calefacientes: et ex eis ppiu
e cordummi: et ſi buliat cu gallia et muſco cu vino et epithi
meſ. Ex pſtatib delectatione vtrifq e retentio i ore cum
melle emblico cubebaz et aſſe et zinziber et pip cu melle
multiplicat ſaluā que pſtat vtrifq delectatione ex q etiā
ſi inungat caput virge nō e malu cu pma delectatio coit
i ſeruatione exiſtat. ſeda i emiſſioe ſpſmatis. et qz mulier emit
tit ſpma: et recipit maiorē delectatōez recipit cu emittit vi
ro emittete cu ea. vii. h. dixit. i ſenſuuo genitaliu mēbroz
qda vt e pzia fortis. ſ. exiſtes que i viris e expulſiua i fe
minis i teſticulis et vaſis ſpſmatis. In vulua. n. fortis e vt
appetitua. qz nā fortitudinē hz virtutis i eiciendo: et ſuſci
piendo ſpma cu nimio deſiderio et delectatione.

Incipit ſumma quarta parte particule ſectionis pri
me de curis egritudinū membrorum generationis in mu
lieribus continens capla. xvij.

Tulimus buculqz ser

monē in mēbris in gñatōe: in iparib: vt
ſciatis nāis iuuamētis et actionib nālib
coz: ac diſpōnib pter nām eiſde ptinge
re poſſibilib medicinas adducam ſalu
bz. Deide afferem ſermonē in iſtrumē
tia gñationis in mulierib ſimilē. ex pueniētia. n. vtrozūq
ppriū ſimilē iſtrumētis hz gñō pzie fieri: et eis mutatis a
ſanitate quomōbz ipediti. Sūt aut duo mēbra organa ge
neratōis i mulierib nālī creatā. ſ. mērix q fac ad eē: et vbe
ra que ad pmanētiam faciūt gñari p ortū. Et at mērix mē
bz figure caue receptionis ei: et ſeruationis gñā ex ſuba
neruoſa: non qz ex neruis a cerebro procedentibus ſit con
texta: ſed potius eius ſubſtantia ſimilis eſt neruis. quia al
ba viſcoſa: extenſa panniculoſa: licet nerui aliqd adueniat
ex qbus ſentit. Et eſt cōpoſita ex duob pāniculis ſeu tū
cis ad meli ſeruariū: qru iterioz eſt aſpa ad modū ligue
bonis ad meli ptingēdu: et venoſa hīs ples venas getas et
pulſatiles ramificatas ex venis porte qb ptingat cu epe
mamillis et corde qru ozificia ſignat i ipſa et vocant ſora
mia mſicis ſeu quotilidones qb ptingunt pāniculi ebrio
nis vt ex ſanguie currēte i eis embrio nutriat et ei ſpūs et
caloz euētet ſeruate ei: et tunica exterior plimū eſt neruo
ſa: et nō ſunt tales niſi vt dilatent apud pceptū et magnifi
cationē embriōis et apud pti pstringant ad expſionē ipſi
us. Et qritas mſicis ſeqt corporis qritatē. ſic mamille.
In puell. n. mior eſt veſica eaz plurimū. In augmentatis
vo ei qritas eſt cōpleta ſic vbera occupans ſua magnitu
dine oē id qd eſt iter ppingtatē vmbilici vſq ad meatus
vulue poſtremū ad que puenit collū ei. Et figura ei e ex
tenſa arcuata: in e extremitatib hz duo ova. ſilia teſtib
viri nuda nō coopra vt illi: et que admodū viri hnt vaſa ſp
matis iter duos teſticulos et expulſoriū radicioz: ſic mu
lieres hnt vaſa ſpſmatis iter duos teſticulos et expulſoriū
ad pcauitates mſicis: hz. n. duas pcauitates mſix ipa i boi
bz. et i alijs aialib ſm nūcrū papilaz: nō q ſit nūcr ebrio
nū ſm nūcrū pcauitatū tātū vt aſſerūt qdā. In ipſa. n. mſi
ce in pcauitatib ei gñant qñqz gñqz et e maior nūcr: ad
que pueniūt nati put albucaſis: et iōanes ſapiois et ariſto.
vii. de aialib air. Et qz duas hz qñqz ples gñant et plimū

duo ſunt: et ſi eaz nūero pſeqnt et ipſa apud retētiōe men
ſtruoz igroſſat: et cu mēſtruat extenuat et mūda remanet
vt exinde meli pceptōi ſit apta. Et expoſita iter veſicā a
pte anteriori et iſteſtina a poſteriori: vt ſit ei a duob lateri
bus obſtaculū et ſtat ei ſit in tutela ſil in embriōe. Et li
gat mē cu dorſo ligamētis plib fortib: et ad ptes ſumis et
veſice coſſi lato pectinis exiſtib de gñe neruoꝝ venaz et
arteriaz. Et collū eius e neruoſū et lacertoſū: rugoſū frica
tioni aprū: qd in coitu ingroſſat et ipinguat. Et eius lōgitu
do e qlis eſt iter. vi. digitos vſq ad nonē: et qd e iter illud.
Et qñqz elongant et abbreviant p vſū coit et dimiſſionez
ipſi. Et qñqz aſſimilat in qto in figura vge: cu q coire cō
ſuevit. et eſt hīs meat duos: vnū in extremitate vulue: et
dī os mſicis extriſecū in quo ſūt pāniculi cōtexti ex venis
ligamētis ſbrilib valde ortis ex oib pti b ei: quos deſtru
it violatio: et currit qd in eis e de ſanguine. Et cu coit mſix
vſq ad illud os trahit qſi pcedēs ad illud deſiderado ar
trabere ſpma p ſuā nām et ſoumā: et meat colli veſice per
que extra vrina educit eſt iuxta ipam a parte ſuprema: vt
alia mēbra traſcūdo p ea nō ledat. Et i aliqb mulierib
collū cadit ad ſiniſtrū: et in aliqb eaz ad dextrū. Aliūz in
pſundo iuxta os mſicis: ex quo deglutit ſpma. et cu deglu
titur eludif q puncta acis nō poſſet igredi: et eo apto del
pcepto pariet ſetū. Et in collo iuxta os ipſi ſūt ozificia ve
naz per q mēſtrua exteri expellunt: qb ſupfluitates cor
poris totius purgant nō veniētes ad ei cōcauū ne inſicia
tur cōcauū cōtinēs et pntū. Ex qb manifeſte colligi pnt
actiōes vles ſiue nāles cāe et egritudines matrici euenire
poſſibiles. cāe. ſ. eaz et loca et nocumēta actiōis ipſi. Actio
nes vo nāles ſunt mēſtruare gñare pcepere ipregnari et pa
rere. Egritudines aut poſſibiles euenire ſūt. ppe et ex cōita
te. Et ppe ſunt ſimplices et poſite. ſimplices vt mala cō
plo ſimplex vel cōmixta pura vel ipura. mala cōp: et ſolo
cōtinui. Et cōpoſite vt apatū gñā. Ex cōitate vo ſūt vt cōi
ter ipſa et cōpatia mēbris alijs: et marie ſupiorib pncipa
libus. ſic alia cōpatia eide pnt accidit in ſuffocatiōe ma
triciſ. et multiplicatis egritudib in mſice debilitat epar et
diſponit vt fiat idropiſis: nocumēta actionum ſūt pla ſm
pluralitate eoz q iſra ponent. Ex qru pſideratiōe pueni
re oz ad cognitiōe egritudinū pdeāz et ex exeūtibus mē
ſtruis et alijs qlitate mutata dolore et tumore circa vētrez
apparēte. Et ſm hec. h ſūmā. iij. ptingebit capla. xix.

- Cap. i. de menſtruis et eozum iudicijs.
- Cap. ij. de cōceptiōe ſeu ipregnatione nāli.
- Cap. iij. de regimine pgnantis et fetus et concipientis
maſculum et gemellos.
- Cap. iij. de partu nāli qbus tantū ſolummō pcede
mus: qſtum ſpectat ad idigōnem eoz: vt per eoz noti
cias cās pſeruatinas et nocumēta ipoz: ſi q eueniant co
gnoscam et ei puidentiā vel curā faciamus.
- Cap. v. de mala pplone mſicis et cura eius.
- Cap. vi. de egritudinibus eius ex qbus eſt oppilatio.
- Cap. vii. de ſuſpenſiōe mſicis et de aſcēſu ei et de decli
natione ipſi et de ſenſu ſeu pcpitatione.
- Cap. viij. de pſocatione matricis et medicinis eius.
- Cap. ix. de ſpibus ſolonis ptingit mſicis ex qb ſūt vul
nera corroſiones et putrefactiōes ragadie et fiſtule.
- Cap. x. de apoſtematibus hūozalibus matricis.
- Cap. xi. de nocumētis in actione mēſtruiadi. et pmo de
cura fluxus menſtruozum.
- Cap. xij. de cura retentionis menſtruozum.
- Cap. xij. de curſu matricis ſeu fluxu et aqua.
- Cap. xij. de nocumētis in actiōe picipedi ipregnā
di. et pmo de ſterilitate: et difficultate ipregnationis.
- Cap. xij. de mola matricis.